

75 éves az

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXVII. évf. 7.
(3782.)
2021. február 14.
Ára 220 Ft

ujember.hu
ujember@ujember.hu

Teret engedni annak, ami igazán lényeges

Beszélgetés Dobszay Benedek ferences szerzetessel a közelgő nagyböjtről

Több mint egy éve járványügyi korlátozások határozzák meg a mindennapjainkat. Sokan mondják, a pandémia arra figyelmeztet, hogy változtatnunk kell eddigi életmódunkon, önműködésre van szükségünk. Az Egyház a nagyböjtben szintén önfegyelműre, vágyaink megfékezésére, rossz szokásaink elhagyására buzdít. Ezúttal mintha egybeesnének a világi és az egyházi szempontok...

– A keresztény embernek reagálnia kell azokra a helyzetekre, választ kell keresnie azokra a problémákra, amelyek az életben adódnak, amelyeket éppen megtapasztal. Nem bújhat el előlük. A hívó ember válasza azonban soha nem áll meg a világi szinten, van benne valami többlet, ez pedig az örökkévalóság dimenziója.

Ha nem lenne pandémia, az Egyház akkor is böjtre hívna, akkor is ugyanazt mondaná, mint most. Igaz, a nagyböjt üzenete sok szempontból egybeesik a járvány nyomán támadt meglátásokkal, azzal, amit sok ember most hirtelen felismert az életében, illetve a világgal való kapcsolatában. Nem más ez, mint a változtatás szükségessége.

Az Egyházban mindig is tetten érhető az adott kor kérdései iránti érzékenység, de nagyon lényeges, hogy a keresztény tanításból soha nem lehet elhagyni a transzcendens dimenzió távlatát, s ezt érdemes tudatosítanunk a böjtlésünk során is.

(Folytatás a 9. oldalon.)

Fotó: Merényi Zita

„A nagyböjt jó alkalom arra is, hogy felülvizsgáljuk az emberi kapcsolatainkat, kifejezzük a mások iránti tiszteletünket, szolidaritásunkat.”

A pápa a megszentelt élet világnapján Az Úr nem szólóénekesnek, hanem kórusba hív minket

Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő Boldogasszony) ünnepén, február 2-án, a megszentelt élet világnapjának estéjén a Szentaty a Szent Péter-bazilikában mutatott be ünnepi szentmisét a Megszentelt Élet Intézményei és Apostoli Élet Társaságai Kongregációjának tagjaival, a szerzetesrendek vezetőivel és képviselőivel. Ferenc pápa teljes homíliájának fordítását közreadjuk.

Simeon – írja Szent Lukács – „Izrael vigaszára várt” (Lk 2,25). Felment a templomba, és amikor Mária és József hozzák Jézust, ő karjába veszi a Messiást. A Gyermekekben a népek megvilágosítására jött fényt egy öregember ismeri fel, aki türelmesen várta az Úr ígéreteinek beteljesedését. Türelmesen várt.

Simeon türelme. Vizsgáljuk meg alaposabban ennek az agg Simeonnak a türelmét.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Cseppnyi segítség a föld egyik legszegényebb régiójában Afrika-program indul Székely János püspök vezetésével

„Mindannyian testvérek” címmel széles körű összefogás indult Afrika megsegítésére: a kezdeményezés szervezői szeretnék felhívni az iskolás korosztály szemét a távoli kontinensen élők súlyos gondjaira. A szudáni származású Szent Bakhita Jozefina emléknapján, február 8-án megnyitott programról az ötletgazdát, Székely János püspököt kérdeztük.

Afrika iránti elkötelezettsége a Dél-Szudánban nyújtott karítási segélyakció, az afrikai menekültek befogadása révén már korábban ismertté vált. Honnan a kapcsolata Afrikával?

– Amikor három éven át Rómában tanultam, megismertem az olasz Egyház egyik gyönyörű kezdeményezését. Missziós területekre, főleg Afrikába vittek fiatalokat.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Védőhálónak kell lennünk

Bálint Balázs orvos
a természetes szülés szemléletéről

Olvasóink az Új Ember január 31-ei számában ismerhették meg Bálint Balázst, a Budai Irgalmasrendi Kórházban működő Keresztény Családi Centrum orvos tagját. A nevét tizenhárom évvel ezelőtt hallottam először, amikor egy kolléganőm elmesélte, hogy szabadon választott testhelyzetben hozhatta világra a kisbabáját. Csodálattal hallgattam, mert azt hittem, hogy magyarországi kórházban erre nincs lehetőség. Azóta, ahogy mondani szokás, sok víz lefolyt a Dunán, de még ma is vannak, akik meglepődnek, ha háborítatlan szülésről hallanak. Bálint Balázs szülész-nőgyógyász – édesapja, Bálint Sándor munkásságát folytatva – a természetes szülés szemléletét képviseli és hirdeti.

Délőtt 11 órakor beszélgetünk, éjszaka ügyeletes volt a Szent Imre Kórházban. Hány baba született?

– Tizenkét gyerek jött világra az ügyeleti időben. Volt két császármetszés, két vákuumos szülés, de császármetszés utáni hüvelyi szülés is. Nagyon kemény ügyeletünk volt, leülni sem tudtunk.

Császár és vákuum? Furcsa ezt hallani, mert az Ön neve a természetes szüléssel kapcsolódik össze.

– A legfontosabb, hogy ha valami nem stimmel a szülésnél, akkor még időben segítsünk, azelőtt, hogy baj történne. Ha viszont minden rendben zajlik, akkor ne avatkozzunk be a szülés folyamatába. A szülésnél az orvos szerepe hasonló az autókban alkalmazott légzsákéhoz. Azt sem nyitjuk ki előre, azért van ott, hogy ha baleset történik, védelmet nyújtson, és megakadályozza, hogy nagyobb baj történjen. A szülészeti szemléletnek is ilyennek kellene lennie. Nekünk, orvosoknak, olyan védőhálóként kell működünk a szülés során, amely az egész folyamatot még biztonságosabbá teszi.

(Folytatás a 8. oldalon.)

Igen, összetartozunk

A Házasság Hete
Szegeden
6. oldal

Nincsen hit engedelmesség nélkül

Bakos Rafael kármelita
atyá gondolatai
a misztikáról
7. oldal

Mit jelent apának lenni a Biblia szerint?

Új sorozatunk első része
11. oldal

Kovács Ágnes Lilla
a vezetőkről szóló
interjúkötetről
A Miatyánk
a kortárs magyar
művészetben
Film: Mank

ISSN 0133-1205

21007

9 770133 120548

Az Úr nem szólóénekesnek, hanem kórusba hív minket

(Folytatás az 1. oldalról.)

A várakozó remény mindennapi türelemmé vált benne, mindenek ellenére virrasztó maradt, míg végül „szemei meglátták a szabadítást” (vö. Lk 2,30).

Felteszem a kérdést: Hol tanulta Simeon ezt a türelmet? Népének imájából és életéből kapta. Népe ugyanis az Úrban mindig az „irgalmas és könyörülő Istent” ismerte fel, azt, aki „aki lassú a haragban, de gazdag kegyelemben és hűségben” (Kiv 34,6); az Atyát ismerte fel, aki az ember elutasításával és hűtlenségével szemben sem fárad el, sőt „türelmes számos éven át” – mondja Nehemiás (vö. Neh 9,30), és minden alkalommal megadja a megtérés lehetőségét. Simeon türelme tehát *Isten türelmének* a tükre: népének imájából és történelméből Simeon megtanulta, hogy Isten türelmes.

Türelmével – mondja Szent Pál – „megtérésre készítet bennünket” (Róm 2,4). Szeretek *Romano Guardinire* hivatkozni, aki azt mondta: a türelem az a mód, ahogyan Isten reagál gyengeségünkre, hogy időt adjon a változtatásra (vö. Glau-benserkenntis 28. – Würzburg 1949). És mindenekelőtt a Mesiás, Jézus az – akit Simeon a karjában tart –, aki feltárja előttünk Isten türelmét, az Atyát, aki irgalmas hozzánk, és az utolsó órában is hív bennünket; aki nem tökéletességet követel, hanem a szív iparkodását igényli; aki új lehetőségeket nyit, ahol már minden elve-

zettnek tűnik; aki akkor is megpróbál szívünkbe lopózni, amikor mi bezárkózunk; aki engedi a jó mag növekedését a konkoly kitépése nélkül. Ez a mi reményünk oka: Isten vár ránk, anélkül hogy valaha belefáradna. Isten vár ránk, anélkül hogy valaha belefáradna!

Ez az oka reményünknek! Amikor eltávolodunk tőle, ő keresésünkre indul, amikor elesünk, ő talpra állít, amikor eltévedésünk után visszatérünk hozzá, ő tárt karokkal vár bennünket. Szeretetét nem emberi számítások szerint mérlegeli, hanem mindig bátorságot önt belénk az újrakezdéshez. Megtanítja nekünk a rezilienciát, a bátorságot az újrakezdéshez. Állandóan, minden áldott nap. Mindig, minden elesés után újra kell kezdenünk. Ő türelmes hozzánk!

Most pedig nézzük *a mi türelmünket*. Nézzük most Isten és Simeon türelmét megszentelt életünk szempontjából. Tegyük fel magunknak a kérdést: mi a türelem? Biztosan nem a nehézségek egyszerű elviselése vagy a megpróbáltatások fatalista eltűrése. A türelem nem a gyengeség jele, hanem az a lelki erősség, amely képessé tesz bennünket a személyes és közösségi problémák „terhének hordozására”, testvérünk máságának elfogadására, a jóban való kitartásra, akkor is, ha minden hasztalannak tűnik; az úton maradásra, akkor is, ha a fásultság és restség ránk telepszik.

Szeretnék megjelölni három „helyet”, ahol a türelem konkrétan megvalósul.

Az első hely a személyes életünk. Egy napon válaszoltunk az Úr hívására, lelkesedéssel és nagylelkűen felajánlottuk magunkat neki. Utunk során a vigasztalásokkal együtt csalódásokban és frusztrációkban is részünk volt. Megegy, hogy odaadó munkánk nem hozza meg a kívánt eredményt, vetésünk látszólag nem termi a megfelelő gyümölcsöt, lángoló imánk tüze alábbhagy, és nem vagyunk mindig felvértezve a lelki szárazság ellen. Előfordulhat, hogy a be nem teljesült várakozások miatt a remény kialszik megszentelt életünkben. Türelmesnek kell lennünk önmagunkhoz, és bizakodva kell várnunk Isten idejét és módját: ő hű ígéreteihez. Ez az alap: ő hű ígéreteihez! Ha emlékszünk erre, az lehetővé teszi számunkra útjaink újragondolását és álmaink felélesztését, anélkül hogy megadnánk magunkat a belső szomorúságnak és a reménytelenségnek. Testvérek, a szomorúság bennünk, megszenteltekben egy féreg, mely be-

lülről rág bennünket! Mene-küljete a belső szomorúságtól!

A második hely, ahol a türelem megvalósul, a közösségi élet. Az emberi kapcsolatok, különösen ha közös az élettervünk és az apostoli tevékenységünk, nem mindig békések, ez mindnyájan tudjuk. Előfordul, hogy konfliktusok támadnak, és nem lehet azonnali megoldásra jutni, és nem szabad elsietett ítéletet mondani sem személyekről, sem a helyzetről: tudni kell távolságot venni, nem elveszíteni békétúrásunkat, és várni a megfelelő időt, amikor majd szeretetben és igazságban minden tisztázódik. Ne engedjük, hogy a vihar felkavarjon bennünket! A zsolozsma holnapi olvasmányában van egy szép szöveg *Diadochus* főtíka püspöktől, a lelki megkülönböztetésről. Ezt mondja: „Amikor vihar korbácsolja fel a tengert, nem lehet látni a halakat, de amikor csendes, tiszta az idő, akkor látjuk őket.” Sosem tudunk helyesen ítélni, nem

tudjuk meglátni az igazságot, ha a szívünk fel van kavardva és türelmetlen. Sosem! Községeinkben erre a kölcsönös türelemre van szükség: hordoznunk kell egymást, vállunkra kell venni testvérünk, nővérünk életét, gyengeségeit és gyarlóságait is. Mindet! Emlékezzünk erre: az Úr nem szólóénekesnek hív bennünket – jól tudjuk, van belőlük bőven az Egyházban –, hanem egy kórus tagjának, mely néha hamis, mégis mindig igyekeznie kell együtt énekelni.

Végül a harmadik hely a világ iránti türelem. Simeon és Anna ápolták szívükben a próféták által meghirdetett reményt, még akkor is, amikor az késlekedett és csak lassan növekedett a világ hűtlenségei és romjai között. Ők nem siránkoznak a rossz dolgok miatt, hanem türelmesen várják a világosságot a történelem sötétjében. Várni a világosságot a történelem sötétjében! Várni a világosságot saját közösségünk sötétjében! Erre a türelemre van szükségünk, hogy ne maradjunk a panasz foglyai. Némelyek igazi mesterei a panaszkodásnak, profi panaszkodók! Nem szabad! A panasz fogságban tart: „a világ már nem hallgat ránk” – sokszor lehet ezt hallani –, „nincsenek hivatásaink, becsukhatjuk a boltot”, „nehéz időket élünk”, „nekem mondja?!”... Így kezdődik a panaszduett. Megegy, hogy a türelemre, amellyel Isten a történelem földjén munkálkodik és amellyel szívünk föld-

jén is munkálkodik mi a mindenben azonnal ítélkezők türelmetlenségével reagálunk. Most vagy soha! Most, most és most! És így elveszítjük azt a kicsiny, de mégis a legszebb erényt: a reményt. Sok szerzetest láttam, akik elveszítették reményüket. Egyszerűen türelmetlenségéből.

A türelem segít, hogy irgalommal nézzünk önmagunkra, közösségeinkre és a világra. Kérdezzük meg magunktól: befogadjuk-e a Lélek türelmét életünkbe? Községeinkben hordozzuk-e egymást, tanúságot teszünk-e a testvéri élet örömeiről? A világ felé pedig türelemmel végezzük-e szolgálatunkat, vagy keserű ítélkezők vagyunk? Ezek kihívások megszentelt életünk számára: mi nem maradhatunk mozdulatlanok, nesztagizálva a múltot, a megszkott dolgok örökös ismételtetésével vagy a mindennapos panaszkodással. Bátor türelemre van szükségünk, hogy előrelépjünk, új utakat fedezzünk fel és keressük, amit a Szentlélek sugall nekünk. És ezt alázatosan kell tennünk, egyszerűen, hangzatos propaganda nélkül, látványos reklám nélkül.

Szemléljük Isten türelmét, és könyörögjünk Simeon és Anna bizakodó türelméért, hogy a mi szemeink is meglát-hassák az üdvösség fényét, és elvihessük azt az egész világnak, ahogyan dicséretükben ez a két kis öreg elvitte!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News

„Tudásom határán légy mellettem, Istenem”

A hit és a tudás kapcsolatáról rendezett konferenciát a 72 Tanítvány mozgalom

A Hetvenkét Tanítvány mozgalom egészségügyi munkabizottsága Hit és tudás címmel minikonferenciát rendezett február 4-én, a járvány miatt az online térben. Bevezetőt Kuminetz Géza, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) rektora mondott, a főelőadást Janka Ferenc görögkatolikus parókus (képiünkön), a szegedi Gál Ferenc Egyetem filozófiatanára tartotta.

„Tudom, hogy hiszek, hiszem, hogy tudok. Minden tudásban van valamiféle hit, és minden hit rejt magában egyfajta tudást” – kezdte bevezetőjét Kuminetz Géza, a PPKE rektora. Az emberi megismerésben, a cselekvésben mind a kettőnek szerepe van. Az értelmi aktivitás inkább centripetális, az akaratú világ centrifugális, míg az érzelmi életünk centrális vonása a személyiségünknek. Ugyanakkor az ember általában világnézetre építi az életét, és ennek fényében látja a környezetét. Ha az értelem túl nagy szerepet kap, annak racionalizmus lesz az eredménye, ha az érzékelés dominál, abból empirizmus lesz, ha pedig az érzélem kerül előtérbe, akkor az szentimentalizmushoz vezet. A cél, hogy ezt a hármat egyensúlyba hozzuk. *Schütz Antal* egykori dogmatikaprofesszor szerint az emberi megismerés első lépcsőfoka a józan ész, ezután a nagy emberek példája jön, amit a szaktudományok, a filozófia, a teológia és a misztika ismeret követ, s mindennek a végén Isten színéről színre látása áll.

Janka Ferenc a hit és az értelem kapcsolatáról szólva elmondta, az sem mindegy, hogy a megismerés során milyen kérdéseket teszünk fel. A valóság úgy válaszol, ahogyan kérdezem. *Martin Heidegger* úgy látja, az ember csak kérdés, míg *Bertolt Brecht* szerint elsősorban arra kell válaszolnunk, hogy vajon hajlandók vagyunk-e változtatni az életünkön. A szofista *Gorgiasz* szerint semmi sem létezik, ha van, akkor nem ismerhető meg, ha megismerhető, nem adható át, és ha közölhető, akkor sem lehet megvalósítani. Ezzel szemben az emberi személyiségben a spirituális, az akaratú, az érzelmi és az érzelmi dimenziók kölcsönhatásban vannak egymással: a léttel, a hittel, a megismeréssel, a közlési lehetőségével és a gyakorlati megvalósítással kapcsolatos állásfoglalásunk határozza meg a személyiségünket és a cselekvésünket. A pesszimista rossznak, míg az optimista tökéletesnek látja a létet. A keresztény lételmélet realista és differenciált, álláspontja szerint az elégségesen biztos is-

meret azt jelenti, hogy bármekkora a hasonlóság Isten és a teremtmények között, a különbség mindig nagyobb. A másik elv, hogy Istent a természetes ész fényénél fel lehet ismerni (*Dei Filius* kezdetű dogmatikus konstitúció).

„Mi az igazság?” – tette fel a kérdést az előadó. *Giambattista Vico* szerint a tények számítanak. *Rilke* megkülönböztette a tényeket a realitástól, míg *Karl Marx* szerint az igazság semmit sem ér, ha nem valósítjuk meg. A valódi párbeszéd gyakorlati (erkölcsi) és közösségi jellegű, ugyanakkor nem jelent „kritikátlan behódolást”. A tudás és a hit közötti párbeszéd területét a kereszténység új elemekkel gazdagította, így került előtérbe a személyek méltósága, a szolidaritás és a szubsidiaritás.

„Higgy, hogy érts, érts, hogy higgy” – írta *Szent Ágoston*. A középkorban a teológia és a filozófia relatív autonómiáját hangsúlyozták, az újkorban a természettudományos megismerés került a középpontba, míg a II. vatikáni zsinat szerint Krisztus azt is élénk tárta, hogy milyen az igaz emberség. *Szent II. János Pál* pápa a *Fides et ratio* kezdetű enciklikájában a párbeszéd alapjaként a józan észet határozta meg. A keresztény hit válaszokat kínál az emberiség általános problémáira – például a béke és háború konfliktusára. Vizsgálja az igazságos háború kérdéskörét, de a vallási motivációval kevert terrorizmust is. A hit és a társadalmi-gazdasági realitás közötti párbeszéd eredménye az Egyház társadalmi tanítása, melynek fontos

elemei a pápák szociális enciklikái. *Szent VI. Pál* pápa szerint (*Populorum progressio*) a keresztény humanitás nyitott Istenre, minden emberre és minden népre. A teremtésvédelem a hit és az ökológiai realitás közötti párbeszédet jelenti, a pápai megnyilatkozások ezzel összefüggésben a helyzet közös alakítására és ökológiai megtérésre hívnak.

A tudományos-technikai fejlődés és a keresztény hit viszonyában a *Fides et ratio* szerint nagy veszélyt jelent, ha a technikai haladás és a piac logikája válik kizárólagossá. A mai embert „a saját értelme, akarata és keze által létrehozott dolgok veszélyeztetik”. „Amikor az ember számadatá válik, akkor méltósága elvesz” – hangsúlyozta Janka Ferenc. A bölcsélet és a hit kapcsolatának kísértése, ha a filozófia kizárja a vallási megközelítést, vagy ha egyedüli üdvözítő tanná akar válni. A keresztény bölcsélet Szent II. János Pál megközelítésében alázatot közvetít, helyes önbi-zalmat és öntudatot ad, ugyanakkor a filozófus nem válik teológussá, és az Egyháznak sincs hivatalos filozófiája.

A pszichológia valláskritikájára válaszul születik meg a pasztorálpszichológia, válik fontossá a mentálhigiéné és a hivatáspszichológia. Az isten-

kép és az emberkép szoros összefüggésben van egymással, vagyis a lélek vizsgálata nem nélkülözhető a szubjektív világnézeti és értékhorizont léteének a tagadását. A kereszténység és más vallások kapcsolatának fontos eleme, hogy minden ember nyitott a végtelen misztériumra, ezért minden kultúra lényegileg nyitott. Ugyanakkor a kultúra megőrzésére vonatkozó jogos igény nem jelenthet elzárkózást. A többi vallással való találkozás ösztönzője a krisztusi missziós parancs; az evangélium inkultúrációja és a kultúrák evangelizációja között dinamikus feszültség tapasztalható. A *Nostra aetate*, a II. vatikáni zsinat nyilatkozata elismeri mindazt, ami jó és szép más vallásokban, de elítéli a faji, osztály- és nemi alapú diszkriminációt. XVI. *Benedek* pápa *Caritas in veritate* kezdetű enciklikája szerint a vallások nem vonhatják ki magukat az igazság és a szeretet kritériumai alól.

„A hit és a tudás igazsága a tevékeny szeretetben juthat kifejezésre. Nyitottnak kell tehát lennünk az igaz válaszokra, az elkötelezett döntésekre, késznek kell mutatkoznunk a jobbító változásra és változtatásra” – fejezte be előadását Janka Ferenc.

Szöveg és képernyőfotó: Baranyai Béla

Cseppnyi segítség a föld egyik legszegényebb régiójában

Afrika-program indul Székely János püspök vezetésével

(Folytatás az 1. oldalról.)

A kiutazást egy éven át tartó felkészítés előzte meg, melynek során a jelentkezők Afrikáról és a misszióról tanultak. Megkapták a szükséges oltásokat, majd nyáron néhány hónapot egy-egy afrikai országban töltöttek, missziós állomásokon. Én is kedvet éreztem ehhez a szolgálathoz, és részt vettem a felkészítésen. A csoportom Bissau-Guineába került. Döbbenetes élmény volt számomra, amit megéltünk az ott-tartózkodásunk alatt.

Szívszorító az afrikai országok helyzete, óriási szükség van a segítségre, szakemberekre, akik bölcsen tudnak javítani a politikai, gazdasági, egészségügyi állapotokon.

Talán első hallásra meglepő, hogy nemcsak élelmet, hanem embert is kell küldeni Afrikába, ahol súlyos gondot jelent, hogy nagy a népszaporulat. De jó szakemberekben, felelősen gondolkodó vezetőkben nagy a hiány, ez is az afrikai nyomor egyik oka. Főként a keresztény emberek hiányoznak a felelős pozíciókból.

Miből állt az önkéntes tevékenység, amit az olasz fiatalok csoportjával végeztek?

– Kutak ásásába vontak be minket, Afrika egyik legnagyobb problémája ugyanis az, hogy nincs elegendő tiszta ivóvíz és öntözővíz. Mezőgazdasági telepeken is dolgoztunk, bár a mi munkánk itt nem sokat ért. Az afrikai gyerekek már hét-nyolc évesen sokkal gyorsabban kapáltak, mint mi, európai fiatalok, akik nem szoktunk hozzá az ilyen munkához. Húszan-harmincan voltunk a csoportban. A missziót két olasz atya vezette, hetven falut láttak el, rengeteg feladatot végeztek nap mint nap a legnagyobb nyugalommal. Létrehoztak kis mezőgazdasági telepeket, iskolákat építettek. Egyszerű épületeket kell elképzelni. Az iskola csupán egyetlen helyiség volt,

ahol harminc négyzetméteren hatvan-hetven gyerek tanult délelőtt és délután is. A tanítójuk semmiféle felszerelést nem használt. A szervezők megpróbálták megmutatni a csoportunk tagjainak, hogyan élnek Afrikában az emberek. A program fő célja ugyanis nem az volt, hogy a fiatalok a fizikai munkájukkal segítsenek a helyi viszonyok jobbításában, hanem az, hogy lássák Afrikát, és nagyon mély tapasztalatot szerezzenek az ottani viszonyokról. Ennek az élménynek a hatására a legtöbb fiatal egész életén át missziós elkötelezettségű ember maradt, és módot talált arra, hogy valamiképpen segítsen az ott élőknek. Olaszországban sok csoport évről évre gyűjtést szervez, testvérkapcsolatot ápol egy-egy plébániával, egyházmegyével. Az egykori önkéntesek hidakat építettek Afrika felé.

Mi mindennel foglalkoztak abban az évben, amikor a kiutazásra készültek?

– A felkészítés önmagában is fontos és értékes része volt a programnak. Missziós atyák meséltek az élményeiről, és sokféle szempontból igyekeztek megismertetni velünk az országot, ahová készültünk. Megkaptuk a szükséges oltásokat is, ami nem kis kihívást jelentett, néhányan emiatt abba is hagyták a programot. Az utazási költséget mi magunk álltuk. Az olasz rend, amely a felkészítést végezte, nagyon figyelt arra, hogy ne ingyenes nyaralásnak, ne egy jó lehetőségnek tekintsük ezt az utat, hanem valóban misszionának. Akarták, hogy érezzük: mi azért megyünk oda, hogy segítsünk az ott élőknek. A kiutazásunk után a szállást és az étkezést már a rend szervezte meg számunkra, a helyi körülményeknek megfelelő, nagyon egyszerű módon.

Ezeknek az élményeknek a hatására született meg Önben az elhatározás, hogy összefogást szervez Afrika megsegítésére?

– Igen. Évek óta munkált már bennem a gondolat, hogy itthon is bele kellene vágni egy hasonló program megszervezésébe. Ez a szándék összetalálkozott az esztergomi Árpád-házi Szent Erzsébet Középiszkola volt igazgatója, *Mészáros János* elképzelésével, és az idei évre megszületett az elhatározás. Hosszú távú programot szeretnénk, sok tervünk van. A kezdeményezés Szent Bakhita Jozefina emléknapján indult útjára. Ez a tragikus gyermekkor megélt szudáni szent még kislány volt, amikor elrabolták. Rabszolgaként tartották, sokszor véresre verték. Száznegyven olyan sebhely volt a testén, ami soha nem gyógyult meg. Elképesztő kínokat élt át, míg nem egy jólelkű olasz diplomata megvásárolta, és emberhez méltó életet teremtett számára. A fiatal lány megismerte a kereszténységet, és szerzetes nővér lett. Az ő emléknapjához kötöttük a program beharangozását és elindítását.

Mivel kezdődik a program?

– Szeretnénk megismertetni Afrikát az egyházi iskolák diákjaival. Egy teljes napon át Kongóval foglalkozunk majd az oktatási intézményekben; azzal az országgal, ahol az afrikai világháborúként emlegetett második kongói háborúban mintegy ötmillió ember vesztette életét. Gyerekek sokasága maradt árván. Közülük fogadtak be nyolcvanat a Com-

munitas Agnus Dei katolikus közösséghez tartozó nővérek. Szegénységben, végtelenül egyszerűen élnek. Az épületben, ahol a fiúk és a lányok laknak, nincsenek falak, csak egyszerű függönyökkel választják el egymástól a hálólhelyiségeket. A legtöbb gyereknek ágya sincs, csak letesznek valamit a földre, úgy alszanak. Három-négy hetente esznek húst, a cipőt csak az ünnepekre veszik fel, nehogy elkopjon. Nagy kérdés, hogy ha felnőnek, lesz-e, aki mellőlük áll, hogy munkájuk és lakhatásuk legyen. Ennek az árvaháznak szeretnénk segíteni.

Hogyan esett a választásuk az intézményre?

– Az árvaház kiválasztásában döntő szerepe volt egy magyar orvosnak, *Hardi Richárd*nak, aki szemorvosként hosszú idő óta Kongóban dolgozik. Óriási szolgálatot végez. A magyar állam segítségével felújították az általa létrehozott szemklinikát, ma egész Afrikában ez az egyik legjobban felszerelt, legmodernebb eszközökkel ellátott kórház. A klinika a rend által fenntartott árvaház közelében van, a doktor úr így ismeri a nővéreket. Ő ajánlotta támogatásra ezeket a gyerekeket.

Kik kapcsolódtak már a Szombathelyi Egyházmegye által elindított kezdeményezéshez?

– *Varga László* püspök úr elvitte a program hírért a Kaposvári Egyházmegyébe, és igyekszik segíteni, hogy minél többen csatlakozzanak. Az iskolánövérsek adtak helyet a megnyitónak, és több szerzetesrend iskolái is kapcsolódtak már az összefogáshoz: a bencések, a szaléziak, a jezsuiták. Folyamatosan jelentkeznek további intézmények is, legutóbb például a kőszegi domonkos nővérek és a zalaegerszegi Notre Dame nővérek iskolája. A program nyitott, és szeretnénk országosan elterjeszteni. Arra hívjuk az egyházi iskolákat, hogy szenteljenek egy napot Afrikának, a misszionának, illetve rendezzenek gyűjtést egy-egy kiválasztott intézmény javára. Tervezzük, hogy megszólítjuk a családokat is, és megkérjük őket, hogy ötezer forint összegű adománnyal fogadjanak örökbe egy-egy árvaházi gyermeket. Össze is kötnénk a családot a támogatott afrikai gyerekkel, hogy lassanként személyes szálak is szövődjenek.

Ki lesz a program gazdája, és hogyan fejlődik majd tovább a kezdeményezés?

– A programba belépő szerzetesrendek és a Szombathelyi, valamint a Kaposvári Egyházmegye a fő szervező. Néhány munkatársat megbízunk az összefogás szervezésével. Jövőre az Afrika-napot témahétté szeretnénk bővíteni: az iskolákban tanórákon foglalkoznánk a kontinens történelmével, gazdaságával, kultúrájával. Így szeretnénk nyitogatni a gyerekek szemét és szívét e felé a világ felé.

Távlati céljuk, hogy magyar önkéntesek is missziós munkát végezzenek Afrikában.

– Igen, hosszabb távon ezt is szeretnénk elérni. Az olaszországi tapasztalataim alapján úgy látom, nagyon jó lenne, ha 17 és 30 év közötti magyar fiatalok is kiutazhatnának Afrikába, és iskolákban, kórház-

zakban, építkezéseken dolgoznának, mezőgazdasági programokban vennének részt. Céljaink között szerepel az is, hogy afrikai fiatalokat fogadjunk Magyarországon, akik tanulni jönnének, vagy a nyári időszakban töltenének el itt hosszabb időt. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem informatikai kara felajánlotta, hogy szívesen szervezne egy-két hónapos robotika-informatika táborot műszaki érdeklődésű afrikai fiataloknak.

Az olaszországi szervezésű missziós utazása során volt alkalma tapasztalatot szerezni arról is, milyen hatással vannak az afrikai emberekre az európai civilizáció vívmányai?

– Nagyon messzire vezet ez a kérdés. Ahogy az egyszerű afrikai ember meglátja a tévét, megismeri az internet világát, és a digitális eszközökön keresztül bepillant az amerikai és az európai életformába, az addigi felhőtlen boldogsága egy szempillantás alatt szertefoszlik. Hirtelen rádőbben, milyen óriási a vagyoni különbség, és úgy érzi, ő is szeretne jobb életet élni. A nyugati kultúra veszélyes és káros jelenségei könnyen behatolnak a sebezhető és gyenge törzsi kultúrába, főleg a városokban. Amikor egy afrikai fiatal a városba kerül, és kilép a maga családi és törzsi köteleiből, gyakran a kábítószert, a céltalanság, a prostitúció áldozatává válik. Jó lenne, ha Afrika meg tudna őrizni valamit a régi értékeiből. A családot tisztelték, a gyerekek örültek tudó mentalitásból, a vallásos, békés, derűs életvitelből. Azt szeretném, ha ez a program is megerősítést adna az afrikaiaknak. Miközben segítünk a nehézségeik megoldásában, azt is fontos tudatosítanunk bennük, hogy mennyi értékük van, és hogy a nyugati kultúra csillogásához kritikával kell hozzáállniuk.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

Ebben az ország számára nehéz és kritikus időszakban „az éberség és az ima lelkiületével kell élnünk”, elsősorban békéért imádkozva – ezekkel a szavakkal fordult levelében a hívekhez Rangun segédpüspöke, John Saw Yaw Han, miután a hadsereg főparancsnokának hatalomátvétele és az országban kihirdetett szükségállapot aggodalmat és zűrzavart keltett a lakosság körében.

Miközben a ranguni érsek, Charles Maung Bo pasztorális látogatáson Kachin államban tartózkodik, a Ranguni Főegyházmegye a segédpüspök aláírásával kibocsátott közleményében arra kéri Isten népét, hogy ezt az ország életében olyannyira ingatag időszakot a lehető legnagyobb éberséggel élje meg.

Az üzenet különös figyelemre inti a papokat, akikre a hívek vezetőiként tekintenek: „Biztonsági okokból legyenek elővigyázatosak, és ellenő-

Katonai puccs Mianmarban

Az Egyház megbékélésre és imára hív a szükségállapotban

rizzék a templomba belépő embereket” – áll a közleményben. Az Egyház emellett arra kéri a papokat és a szerzeteseket, hogy a kommunikáció egységességének megőrzése érdekében „ne tegyenek egyedi kijelentése-

helyzet, a Ranguni Főegyházmegye üzenete arra szólítja a híveket, hogy „az éhínség elkerülése érdekében gondoskodjanak élelmiszer-tartalékokról”, valamint „gyógyszerkészletekről is, hogy biztosíthassák az em-

berek minden egészségügyi szükségletét”. A közleményben végül arra kéri az egyházi közösségeket, hogy rendkívüli, vész- vagy szükséghelyzet esetén haladéktalanul keressék fel John Saw Yaw Han püspököt.

Néhány nappal ezelőtt különböző vallási közösségek, a Religions for Peace – Myanmar (Vallások Mianmar Békéjéért) tagjai Charles Maung Bo bíboros aláírásával hét pontból álló felhívást adtak ki az Ázsiai Püspöki Konferenciák Szövetsége (FABC) nevében. Ebben arra kéri a hatalmon lévőket, a népcsoportok vezetőit, a politikai és a katonai vezetőket, valamint minden jóakarát, hogy határozottan köteleződjön el a béke, a megbékélés mellett.

A felhívásban a következő kéréseket fogalmazták meg: teremtsék meg a béke feltételeit Mianmarban; vesse- nek véget minden etnikai diszkriminációnak; demilitarizálják az országot; találjanak politikai megoldást a legfontosabb kérdésekre; folytassák az igazságszolgáltatást, az oktatást, a társadalombiztosítást és az egészségügyi rendszer reformját, a döntéshozói folyamatok decentralizálását, így módon felkészítve az új nemzedéket a virágzó, békés jövőre.

A mianmari hadsereg egy éven át tartó szükségállapotot hirdetett február 1-jén, miután több társával együtt őrizetbe vette az ország de facto vezetőjét, Aung Szan Szú Kjt és Vin Mjintet, Mianmar elnökét. A fegyveres erők tulajdonában lévő Mijavadi televíziós csatorna bejelentette, hogy a hatalmat erre az időre Min Aung Hlaing, a hadsereg főparancsnoka veszi át.

Forrás: Fides, MTI
Fordította: Balláné Sárközi János
Fotó: Avvenire

A BIBLIA ÜZENETE

Szelíd kezével megment

Mk 1,40–45

A Márk szerinti evangélium első fejezete valódi ékkő: egy kicsiny össz evangélium. Elénk áll benne Jézus nyilvános működésének teljes keresztszeme, a Keresztelő fellépésétől az Ország örömhírének meghirdetésén át az első tettekig, amelyek egyfelől igazolják: Isten uralmának ereje jelen van és hatékony, másfelől pedig megmutatják nekünk a mennyi Atya igazi arcát. A szeretet és az irgalom, a jóság és a kegyelem mind-mind az ember megmentésére, megszabadítására, a magyar szó eredeti értelmében *egész-ségének* helyreállítására irányul. Krisztus valóban Emmánuel, „a velünk lévő Isten”, sőt: az az Isten, aki „értünk, emberekért” vállalta a megtestesülés vagy páli szóval az *önkiűrés* útját.

A leprás meggyógyítása ily módon bensőleg, lényege szerint összefügg az ördögűzéssel, a betegek gyógyításával, sőt az apostolok meghívásával is. Nyilvánvalóvá teszi, hogy a Messiás érkezése nem az ószövetségi választott nép belső ügye vagy valamiféle, pusztán vallási mozgalom útnak indítása. Ahogyan a II. század második felében íródott *Diognétosz-levél* fogalmaz, Jézus Krisztus az „emberekhez küldött ember”. Ez a kifejezés azt hangsúlyozza, hogy Isten részéről az emberi létsors felvállalása valóban olyan lépés, ami által a Fiú „minden tekintetben hasonlóvá vált testvérei-

hez, hogy irgalmas és Istenhez hűséges főpap legyen, és kiengesztelje a nép bűneit” (vö. Zsid 2,17). A test és a lélek megköthetőségét a Mindenható nem felülről, hanem *belülről* oldotta fel. „Emberi kézzel dolgozott, emberi értelemmel gondolkodott, emberi akarattal cselekedett, emberi szívvel szeretett” – ahogyan a II. vatikáni zsinat fogalmazott (Gaudium et spes 22.).

A leprás megtisztulása éppen ezért nem pusztán a fizikai betegség gyógyításának, a testi épseget helyreállító kegyelemnek a meghirdetése, hanem annak bizonyossága, hogy Isten nem hagy magunkra minket. Amikor ember voltunk sérül – hiszen a lepra nemcsak az egészség, hanem a társadalmi kapcsolatok, a méltóság elvesztését is jelentette –, ő megragadja a kezün-

ket, és közelségével gyógyít, szívben és lélekben egyaránt. A csodatétel nem a látványosság keresése (ezt mutatja a Megváltó viselkedése is: kerüli a tömeget, a kíváncsiak és a csodalelkesek áradatát), hanem a gyöngédség és az együttérzés, együtt szenvedés (empátia és szimpátia) megnyilvánulása.

Lehet, hogy én nem vagyok leprás, de testem és lelkem sérült, megköthetőségektől sújtott. Az Úr azonban nem vet el ezért, éppen ellenkezőleg: egyre közelebb jön hozzám, míg nem szelíd keze megérint és megment.

Török Csaba

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

A Szent Liturgiáról (7.)

A Szent Liturgia szűkebb értelemben vett előkészületi része (görögül *proskomidia*) csak a középkorban került a szertartás elejére. A XIV. századig közvetlenül a felajánlás előtt volt: ott, ahol a római katolikus szentmisében ma is van. A bizánci Egyházban a püspöki liturgia (melynek a legmélyebbek a gyökerei) őrzi ennek nyomát. Ugyanis közvetlenül a nagybemenet előtt a püspök az ikonosztázion királyi ajtajában a segédkezők közreműködésével kezét mos, majd az előkészületi asztalnál befejezi a pap által a szertartás elején elkezdett előkészületet. Önmagáért, illetve szándékáért egy kenyérrészecskét tesz a diszkoszra, majd kiterjesztett kezekkel ő végzi a felajánlási imádságot. Azután visszatér a királyi ajtóhoz, hogy fogadja a felajánlási menetet.

Az ókori Egyházban meglévő gyakorlat nyomát őrzi ez a szertartási rész. Hajdanán a hívek hozták a kenyeret és a bort a liturgiához, és a bejáratnál lévő asztalra helyezték. Sőt, még olajat, tejet, mézet, illetve más élelmiszereket is hoztak, amint *Szent Hippolit* (218) tanúsítja. Ezeket aztán a rászorulóknak között osztották szét vagy nekik vitték el. A felajánlás előtt a diakónus és a pap az asztalnál kiválasztották a legjobb kenyeret és a bort, hogy ünnepélyes menetben az oltárra vigyék, és következzék a felajánlási ima.

Ez a fontos mozzanat, a felajánló imádság áll a proskomidia végén a bizánci liturgiában. Az ima, mint általában a többi is, a mennyi Atyához szól. Közvetlenül szólítja meg őt a pap ebben a tartalmilag őt részre tagolható imádságban.

A bevezetőben máris elmondja a lényeg: az Atya elküldte nekünk „a mennyi kenyeret”, Jézus Krisztust, „a Megváltót és jótévőt”, hogy az egész világot táplálja és hogy „megáldjon és megszenteljen bennünket”. Azután kér a pap: „magad, Urunk, áldd meg” az adományokat. A liturgikus szövegekben nincs egységes utasítás arra vonatkozóan, hogy a pap vagy a püspök megáldja-e

őket. Ezután következik a tényleges felajánlás: „ezen elédbbe tett ajánlatokat” (a megáldás után) „fogadd mennyi oltárodra”. Íme, az „elédbbe tett” kifejezés magyarázza az egész cselekmény értelmét: éppen ez jelenti a „felajánlást”. Ezt követi a gondoskodó megemlékezés azokról, akik az „adományokat felajánlották”, illetve „akikért hozták”. Végül a felajánló így imádkozik: „örizz meg bennünket, hogy elítélés nélkül teljesítsük isteni titkainak szent szolgálatát”. Bár a pap egyedül mondja, Isten egész népe benne van ebben az imában, hiszen liturgiáról, közös cselekményről van szó.

A kenyérrészecskék a diszkoszon való elhelyezésénél szemmel is látható ez a közösség Isten országának résztvevőivel. A pap a Jézust jelképező, Báránynak nevezett kenyérrész köré rakja az Istenszülőt, az angyalokat, a megdicsőült szenteket és igazakat jelentő részeket, továbbá az élőkért és az elhunytakért is tesz részecskéket a diszkoszra, amely így szinte az ikonosztázion összképének látványát mutatja. Így ajánlja fel az Egyház minden tagját a mennyi Atyának.

Az a tény, hogy a proskomidia elbocsátóval zárul, az önállóságára mutat rá. S megfogalmazza a végső célt: az üdvözítésünket.

Ivancsó István

AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSRA KÉSZÜLVE

Az Eucharisztia ünneplése 102/3.

János evangéliumának tanítására visszatérve elmondhatjuk, hogy a tanítványok azután kapták meg végérvényesen és maradandóan a vigasztaló Szentlelket, miután Jézus megdicsőült kereszthalálában, feltámadásában és mennybemenetelében, vagyis kinyilvánult, hogy ő az Úr. Jézus, a feltámadt Úr, leheléssel adta át Lelkét tanítványainak: „Aztán újra szólt hozzájuk: »Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.« S miután ezt mondta, rájuk lehelt, és így szólt hozzájuk: »Vegyétek a Szentlelket! Akiknek megbocsátjátok bűneiket, bocsánatot nyernek; akiknek pedig megtartjátok, azok bűnei megmaradnak.«” (Jn 20,21–22)

Ebben az evangéliumi elbeszélésben találjuk a küldetés és a vigasztalás okát és célját. Ebben a részletben nyer összefoglalást az, hogy milyen a Vigasztaló és az Atya (vö. Jn 14,16.26), a Vigasztaló és a Fiú (vö. Jn 14,16; 16,7 és Jn 15,26; 1Jn 4,2; 1Kor 12,3), a Vigasztaló, a tanítványok (vö. Jn 14,26) és a világ viszonya (vö. Jn 14,17; 16,8; Mk 3,29).

A világ az Istentől elidegenedett embereket jelenti. A világ nem ismeri a Lelket, létét ezért vigasztalan sötétség jellemzi. A tanítványok pedig azok, akik emlékeznek Jézus szavaira, mégpedig az igehirdetés során, a mindennapi tanúságtételben (életmód) és az Eucharisztia ünneplésében: „Amikor eljött az óra, asztalhoz ült az apostolokkal együtt, és azt mondta nekik: »Vágyva vágytam arra, hogy elfogyasz-

szam veletek ezt a húsvéti vacsorát, mielőtt szenvednék. Mert mondom nektek: többé nem eszem belőle, amíg be nem teljesedik az Isten országában.« Azután fogta a kelyhet, hálát adott, és így szólt: »Vegyétek ezt, és osszátok el magatok között. Mert mondom nektek: mostantól fogva nem iszom a szőlő terméséből, amíg el nem jön az Isten országa.« Aztán fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte, és odaadta nekik ezekkel a szavakkal: »Ez az én testem, mely értetek adatik. Ezt tegyétek az én emlékezetemre!« Ugyanígy a vacsora végén fogta a kelyhet, és azt mondta: »Ez a kehely az új szövetség az én véremben, amely értetek kiontatik.«” (Lk 22,15–20) Továbbá: „Mert az Úrtól kaptam, amit átadtam nektek, hogy az Úr Jézus azon az éjszakán, amelyen elárulták, fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte, és így szólt: »Ez az én testem, amely értetek van. Ezt tegyétek az én emlékezetemre!« A vacsora után ugyanígy fogta a kelyhet is, és így szólt: »Ez a kehely az új szövetség az én véremben. Tegyétek ezt, ahányszor csak isszátok, az én emlékezetemre!« Mert amikor ezt a kenyeret eszitek, és ezt a kelyhet isszátok, az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön.” (1Kor 11,23–26)

A Lélek a Vigasztaló, mert benne ismerjük fel a szeretet összefüggéseit: teremtés, megtestesülés, kiengesztelődés, Eucharisztia.

Sztankó Attila

A HÉT SZENTJE

A szervita rend alapítói

Február 17.

Elöl jártak a *devotio moderna*, az egyszerűség, a lemondás útján. Jelképesnek, de teljes valóságnak is vehetjük, hogy a szervita rendnek nem egy alapítója volt, hanem hét. A középkorban, a XIII. században éltek, itáliaiak: *Bonifiglio*, *Bonagiunta*, *Manetto*, *Sostegno*, *Amadio*, *Ugucione* és *Alessio*. Modernségük éppen abban nyilvánult meg, hogy nem vonultak ki a világból, hanem napi feladataikat véggezve próbáltak kiemelkedni a vallási közömbösségből, és megközelíteni a krisztusi tökéletességet.

1233-ban kérték felvételüket a bűnbánók testvéri közösségébe. Ez az esztendő Itália északi és középső részén „a nagy imádság” éve volt, a ferencesek és a domonkosok jóvoltából. A történészek által vitatott szervita alapítási legenda szerint ekkor kelt életre a rend.

A hét alapító valószínűleg később vonult vissza a város kapui előtt lévő Cafaggióba, hogy nagyobb szabadságban éljen a szemlélődésnek. Szó szerint akarták követni az evangéliumot, miként *Assisi Szent Ferenc*. Meglelték az igazgyöngyöt, és az Apostolok cselekedeteiben leírt ősegyházi formát választották: a szegénységet és a felebaráti jótevényt. Cafaggio számukra túlságosan profán helynek bizonyult, ezért a Monte Senarióra költöztek, remetiségbe, mely ugyanakkor nem a kivonulást, a világgal való szakítást jelentet-

te, hanem a világban való szolgálatra főkészítő belső, lelki megerősödést.

Minden bizonnyal a domonkosok első vértanúja, *Veronai Szent Péter* ajánlotta nekik, hogy vegyék föl a *Szűz Mária* szolgálát elnevezést. Innen a *szervita* név, melynek meglepte 1245 óta okmányokkal bizonyítható Firenze történetében. A hetek *Szent Agoston* reguláját tekintették iránymutatónak.

A rend 1255-ben nyerte el a végleges pápai jóváhagyást. Később az alapítók, visszavonulva a világtól, átadták helyüket az új nemzedéknek, akik azután világ-méretűvé fejlesztették a szervita rendet.

L. K.

FEBRUÁR 14., ÉVKÖZI 6. VASÁRNAP (Szent Cirill szerzetes és Szent Metód püspök, Európa társvédőszentjei, Bálint, Valentin) – Lev 13,1–2. 44–46 (Az ószövetségi törvény szerint a leprást ki kellett vetni az emberi társadalomból.) – 1Kor 10,31–11,1 (Kövessük Pál apostol példáját, mert ő Krisztus követője!) – Mk 1,40–45 (A betegnek elmúlt a leprája, és megtisztult.) – **Zsolozsma:** II. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 227 – EE 591, Ho 227 – EE 143, Ho 144 – EE 596, Ho 196 – EE 238.

FEBRUÁR 15., HÉTFŐ (Kolos, Georgina, Szigfrid) – Ter 4,1–15.25 – Mk 8,11–13.

FEBRUÁR 16., KEDD (Julianna, Lilla, Daniló) – Ter 6,5–8; 7,1–5.10 – Mk 8,14–21.

FEBRUÁR 17., SZERDA – HAMVAZÓSZERDA (A szervita rend hét szent alapítója, Elek) – Joel 2,12–18 – 2Kor 5,20–6,2

A hét liturgiája

B év

(Zsuzsa, Zsuzsanna, Elza) – Iz 58,1–9a – Mt 9,14–15.

FEBRUÁR 20., SZOMBAT (Aladár, Álmos, Paulina) – Iz 58,9b–14 – Lk 5,27–32.

FEBRUÁR 21., NAGYBÖJT 1. VASÁRNAPJA (Damiáni Szent Péter püspök és egyháztanító, Eleonóra, Zakariás) – Ter 9,8–15 (Isten a víződön után szövetséget köt Noéval és utódaival.) – 1Pét 3,18–22 (A keresztség titeket is megment, testvéreik!) – Mk 1,12–15 (Jézus megkísértette a sátán, és angyalok szolgáltak neki.) – **Zsolozsma:** I. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 58 – EE 530, 414, Ho 58 – EE 65, Ho 143 – EE 532, Ho 53 – EE 71.

– Mt 6,1–6.16–18 – **Zsolozsma:** IV. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 58 – EE 528, Ho 58 – EE 529, 65, Ho 143 – EE 540, Ho 48 – EE 69.

FEBRUÁR 18., CSÜTÖRTÖK (Bernadett, Simeon) – MTörv 30,15–20 – Lk 9,22–25.

FEBRUÁR 19., PÉNTEK

Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén, a megszentelt élet napján Udvardy György veszprémi érsek szentmisét mutatott be Balatonkenesén Medveczky Miklós plébános koncelebrálásával. A liturgia keretében az Assisi Szent Ferenc Segítő Nővérei Közösségének két tagja, Halasi Gabriella M. Teréz és Takács Tünde M. Erzsébet nővér megújította hármass fogadalmát. Mindketten a huszadik jubileumukat ünnepelték.

Amikor Teréz nővér Balatonkenesére érkezett, hogy jelentkezzen a kenesei segítő nővérek közösségébe, Erzsébet nővér akkor tette le az örökfogadalmát. Azóta itt élnek, a Magyarok Nagyasszonya-templom mögötti házban, életüket az Egyház szolgálatának szentelve. A kenesei plébánia területén és a filiákban is jól ismerik őket. Hittant oktatnak az iskolákban, az óvodákban, lelki gyakorlatokat tartanak, lelki vezetéssel segítik a híveket, a fiatalokat, a családokat és az időseket, ellátják a templom körüli szolgálatokat. Nagy öröm számukra, amikor egykori tanítványaik hozzák a gyermekeiket hittanórára. Fontos számukra a közösségépítés: az elmúlt húsz évben szervezett programok közel hozták a családokat egymáshoz és a plébániához. A segítő nővérek célja, hogy átadják az embereknek Krisztus szeretetét, örömét. *Szent Ferenctől* származó motójuk is erről tanúskodik: „Mi Isten komédiáink vagyunk, és azért küld minket a világba, hogy megtanítsuk az embereket az igazi öröme.”

Közösségük alapítója és elöljárója a veszprémi érsek. Különös örömmel töltötte el a két jubiláló nővért, hogy ünnepükön Udvardy György je-

Jelenlétük a jel

Megújították fogadalmukat a balatonkenesei segítő nővérek

lenlétében újíthatták meg fogadalmukat. Az ünnepet megelőző hétvégén Medveczky Miklós plébános tartott nekik lelkigyakorlatot, így készültek erre az alkalomra.

Udvardy György a gyertyaszentelés szertartásának elején arról beszélt, milyen nagy jelentősége van Urunk templomban való bemutatásának. Isten Fia ekkor találkozik először a templomával, és ez a találkozás megszenteli az embert, irányt mutat neki, bátorítja és megerősíti. Az érsek ezután megáldotta a gyertyákat, hogy az öröm, a fájdalom, az imádság és a könyörgés

perceiben Krisztus világosságát sugározzák majd.

Krisztus közösséget vállalt az emberrel, minden tekintetben hasonlónak vált hozzá, hogy felszabadítsa a halálból azokat, akiket a haláltól való félelem rabszolgává tett – hangzott el a Zsidókhoz írt levélből. Mivel Jézus maga is kísértést szenvedett, tud segíteni azokon, akik kísértésekkel küzdenek.

Ez a nap a találkozás ünnepe – mondta prédikációjában a veszprémi érsek. – Isten világa találkozik az emberi világgal, a világ világossága a világosságra vágyó emberrel. Szűz Mária egy megszokott, hétköznapi cselekedettel tett eleget a törvénynek, amikor negyvennapos gyermekét bemutatta a templomban. Ez az esemény mégis több volt annál, amit minden édesanya megtett ab-

ban az időben. A negyvennapos Jézus ugyanis Messiásként, Megváltóként jelent meg a templomban, személyében az isteni szeretet és az emberi vágyakozás találkozott. Isten Fia érkezett a templomba, és jelenlétével megszentelte. A választott nép imádsága, zarándoklása, szövetsége ezzel új értelmet nyert. Amikor Isten Fia belépett az ember életébe, minden új fénybe került, még a küzdelem és a halál is, mert megérkezett a Megváltó, és kapcsolatba lépett övéivel.

Mennyire fontos nekünk, embereknek, hogy világosságban élhessünk! Hosszú téli délutánokon mennyire tudunk vágyakozni arra, hogy a fény újra betöltsen az életünket! – fogalmazott az érsek, majd felidézte egy élményét. Amikor Svédországban járt, látta, hogy az emberek tavasszal kívülről lámpákat helyeztek az ablakpárkányokra úgy, hogy befelé világítsanak, mert anynyira vágyakoztak már a fény után.

A hosszú tél után mi is érezzük, mennyire fontos, hogy világosságban éljünk, mert a fény új erővel tölt el bennünket, és új értelmet ad mindennek, ami körülvesz minket. A sötétben ismeretlennek tűnnek a minket körülvevő dolgok, a fény által azonban megmutatkozik a bennünk lévő rend.

A családtagok, ha a gyertya fényénél összegyűlnek, és hálát adnak, nemcsak egymás arcvonásait látják, hanem a más hogyan ragyogó tekintetében egymás jóságát és az együvé tartozásukat is felfedezik. A gyertyafény közösséget is teremt – mondta Udvardy érsek.

Amikor sötétségben járunk, és utat tévesztünk, egy halvány fénypont is biztonságot ad, megmutatja az utat, a célt, és többé már nem a sötétséggel foglalkozunk, hanem arra a kicsiny fénypontra fűgesszük a tekintetünket – folytatta prédikációját a főpásztor. – Ilyen számunkra egy-egy ünnepnek a fénye is: megmutatja az élet értelmét, a küzdelem és az áldozat célját. Krisztus ezzel a világossággal lépett be az életünkbe.

Ugyanakkor fontos, hogy felfedezzük egymásban ezt az isteni lángot, és hogy olyan emberekkel vegyük körül magunkat, akik Krisztus módjára élnek – fogalmazott az érsek. A megszentelt életet élők hármass ígéretükkel magukra öltik Krisztust, s ezzel kifejezik, hogy számukra nincs más cél, mint az, amit Isten akar az embertől; nincs más eszköz, mint Jézus szegénysége, és nincs más táplálék, mint Isten akara-

tának teljesítése az engedelmességgel.

Épp ezért hálásak vagyunk nővéreinkért – folytatta Udvardy György –, hiszen fogadalmukkal, életükkel jelenvalóvá teszik Isten Fiát az emberek számára. Az Istennek szentelt élet ragyogó fénypont, amely irányt mutat a sötétben.

Amikor a nővérek megújítják a fogadalmukat, nem azért teszik ezt, mert Istennek ismétlésre lenne szüksége, vagy a korábbi ígéret valamiféle kiegészítésére. Az újra kimondott szó azt fejezi ki, hogy amit Istennek adunk, az nem statikus, hanem élő, eleven felajánlás. A szív mélyén kimondott ígéret, bár a legbensőbb, legszentebb cselekedet, de közösségi tett is, melyben az újjáteremtés és a könyörgésükben erősítése megvalósul. Az „akárom” kimondása teremtmény szó, a világosság szava – zárta beszédét Udvardy György.

A prédikáció után a nővérek ünnepélyesen, gyertyával a kezükben megújították fogadalmukat törvényes előjárójuk előtt a közösség szabályzata szerint, és könyörgésükben a hűségnek és feladataik teljesítésének kegyelmét kérték.

A szentmise végén az érsek áldást kért a nővérekre, és arra buzdította a híveket, hogy otthonaikban a megszentelt gyertyák fényénél imádkozzanak, mélyedjenek el Krisztus titkaiban. „Megújult erővel alakítsuk ki vallásos hagyományainkat, vagy éljünk azokkal, amelyeket megőriztünk. A mindennapjainkat átszövő szokások, tárgyak és eszközök segítenek nekünk, hogy Krisztusra, a világ világosságára figyeljünk.”

Az ünnepi szentmise megtekinthető a veszprémi érsekség Facebook-oldalán és YouTube-csatornáján.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Merényi Zita

Harmincéves a női Cursillo Szombathelyen

A Cursillo mozgalom Szombathelyi Egyházmegyében élő tagjai január 29-én tartották idei első szentmiséjüket a szombathelyi székesegyházban. A szertartás egyúttal emlékezés volt a harminc évvel ezelőtti, 1991. január 7. és 10. között megtartott első szombathelyi női cursillóra.

Széky János megyéspüspök az evangéliumra utalva hangsúlyozta: Isten szavában titokzatos erő van. Aki nyitott szívvel befogadja ezt a magot, abban szárba szökken és termést hoz a hit. Isten szava nem betű, hanem lélek és élet, olyan, mint a mustármag, amely felnőve hatalmas fává terebélyesedik.

Ilyen a Cursillo is: magját a 40-es években vetette el Isten *Eduardo Bonnin* lelkében, aki vallásos családban nőtt fel, de látta, hogy sok az Istentől eltávolodott ember. Azon gondolkodott, hogyan lehetne ezen változtatni, és rájött, hogy a barátság, a szeretet az, amin keresztül át lehet adni az embereknek az evangéliumot. Fontos volt számára az is, hogy az evangéliumi üzenet ne csak a templomba járó emberekhez szóljon, hanem az Egyháztól távol állókhoz is.

Isten szeret téged – ezt a jó hírt akarja a Cursillo eljuttatni az emberekhez a barátság, a szeretet és az őszinteség útján, hiteles tanúságtételekkel. A mozgalmából számos gyümölcs fakadt: papi és szerzetesi hivatások, lelkiismereti kezdeményezések – mutatott rá a főpásztor.

*

A Cursillo gyökerei a spanyol polgárháború éveire nyúlnak vissza. Amikor a spanyol Katolikus Egyház új közösségi formákat és

módszereket kezdett keresni, akkor fektették le ennek a sajátos lelkiismereti mozgalomnak az alapjait. A cél pedig nem csupán a személyes segítségnyújtás, hanem hosszabb távon az Egyház megújítása volt. A mozgalom teljes elnevezése Cursillos de Cristiandad, vagyis a kereszténységről szóló rövid tanfolyamok. A mozgalom – kisebb változtatásokkal – a világ számos országában elterjedt, és több millió embernek adott életre szóló élményt, valamint modern világunk mindennapjaiban is eredményesen alkalmazható lelki módszereket ahhoz, hogy a környezet kihívásainak valóban keresztény lelkülettel tudjanak megfelelni. A mozgalom képviselői közösségi alkalmak megteremtésével, előadások, beszélgetések szervezésével, tanúságtételek közvetítésével igyekeznek hozzájárulni ahhoz, hogy a hívők és a keresők számára egyaránt valódi lelki perspektívát jelentsen a kereszténység megélése a mindennapok során.

Forrás és fotó: Szombathelyi Egyházmegye

Várja a jelentkezőket a PPKE Hittudományi Kara

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) Hittudományi Kara a 2021/2022-es tanévben is több képzést indít, nappali és levelező tagozaton egyaránt.

A különböző képzéseken megszerezhető ismeretek és tapasztalatok révén többféle módon kapcsolódhatnak be az Egyház missziós tevékenységébe azok, akik a PPKE Hittudományi Karán oklevelet szereznek.

A katolikus közösség-szervező BA-képzésre azokat várják, akik később egyházi intézmé-

vezésében szeretnének együttműködni a plébánosokkal.

A PPKE Hittudományi Karának legfontosabb képzései az osztatlan, MA-diplomát adó teológus-, hittanár- és nevelőtanár-képzések. (Az előbbi a teológia szisztematikusan és tudományos megismerését teszi lehetővé, az utóbbi kettő elsősorban az iskolai hitoktatásra készíti fel.)

Várják a PPKE Hittudományi Karára mindazokat, akik hivatást, küldetés tudatot éreznek, hogy részt vegyenek az evangélium terjeszté-

nyekben, plébániákon, szociális, illetve ifjúsági kezdeményezésekben szeretnének dolgozni katolikus szellemben, programok szervezésében.

A katekéta-lelkipásztori munkatárs képzés levelező tagozaton megszerezhető BA-diplomát kínál azoknak, akik a plébániai hitoktatásban, a katekézisben, illetve a liturgia megszer-

sében, az Egyház missziójában. Az egyetem nem könnyű életet, nem gazdagságot ígér, hanem Isten ígéje továbbadásának örömét. A Hittudományi Karon minderre családias körülmények között és tudományos közösségben, spirituális és baráti légkörben készülhetnek.

Forrás és fotó: Esztergom-Budapesti Főegyházmegye

Igen, összetartozunk

A Házasság Hete Szegeden

„Azt az útvonalat jártuk be, amit az első randink alkalmával, és pont ott ültünk le a Móra Múzeum előtt, ahol akkor.” „Rácsodálkoztunk, mennyien élnek tartós házasságban.” „Kicsit összevesztünk a séta alatt, de jól kibékültünk, mire célba értünk.” „Most jobban figyeltünk egymásra, és jobban megismertük egymás érzéseit.” Íme, néhány gondolat azok közül, amelyek a Szeged-Csanádi Egyházmegye családközpontja által szervezett Házasság Hete nyitónapján hangzottak el olyan pároktól, akik részt vettek a programhoz tartozó szeged-belvárosi szerelmes kalandtúrán.

2009 óta szervezik meg Szegeden a Házasság Hetét, amelynek megvalósításába évről évre egyre nagyobb számban kapcsolódnak be a felekezetek képviselői, illetve a szegedi és a megyei kulturális közintézmények. Ahogy nő a szervezői gárda létszáma, úgy gazdagodik a programkínálat. Évről évre sok párt vonzanak az előadások, a kiscsoportos gyakorlatok, a flashmobok, kiállítások, koncertek, kerekasztal-beszélgetések, gyerekrajz- és versmondó versenyek.

Február 7-én, a vasárnap ebéd után folyamatosan érkeztek a párok a Dóm térre. Itt vehették át a kalandtúra útvonalát és feladatait rejtő fehér borítékot. A séta hét álló-

rokat. Mi lenne a három kívánságod? Milyen kincseitek vannak, amiket szívesen megmutattok másoknak? Van-e játékos könnyedség a kapcsolatokban? Mit éltetek meg áldásként, ajándékként? – ilyen témákat adtak a beszélgetésekhez a szervezők. A Dóm tértől a Dugonics téri Katház-

tunk. A szertartást Kondé Lajos pasztorális helynök, plébános mutatta be a dómban. Szentbeszéde az idei Házasság Hete mottójához kapcsolódott: *Ezerszer is igen*. Mit jelent az első igen? Ki mondja ki? Mit ad az embernek, és miért kell újra és újra, ezerszer is megismételni? A plébános e kérdé-

azon, hogyan élték meg kapcsolatukban az első kimondott igent, és azóta hány újabb igen tette széppé az életüket.

mondják egymásnak az igent, Krisztus is igent mond rájuk és a szövetségükre. Így jön létre két ember között a természetfeletti szeretetkapcsolat, és ezzel indul el az önként, szabadon és teljes szívvel vállalt út, amelyen járva ketten együtt akarnak boldogok lenni, és egymást segítve eljutni Isten országába. Ez a vállalkozás tehát egy egész életre szól! – fejtette ki a szentségi házasság jelentőségét a plébános. A közös életbe mindkét fél beleadja minden erejét, tudását, érzelmét. De az ember nagyon vágyik arra, hogy folyamatos megerősítést kapjon; hogy házastársa újra és újra kifejezze: összetartozunk. Ezt vidámsággal, hálával és szeretettel kell bizonyítanunk egymásnak – fogalmazott a dóm plébánosa.

Kondé Lajos rövid elmélkedésre hívta a párokat. Arra kérte őket, gondolják át, hogy a hétköznapiakban újra és újra

megfontoltak-e egymásnak az igent. „Fiatalon tart bennünket a házasság meg a gyerekek. Minden gyerekünk születésénél megfiatalodtunk kicsit, hiszen egy kisbabával mindent előlről kell kezdeni. Most először veszünk részt a Házasság Hete programján. Tetszik” – mondták. *Bálint Antal* és *Bálint Erika* úgy fogalmaztak, ők az első randijuk emléket élték újra ezen a szerelmes körtúrán, amelynek útvonala elvezette őket első közös sétájuk néhány emlékeztető állomására is. „Máskor is szoktunk sétálni, most mégis remek érzés volt, hogy ez a játékos kalandtúra kiemelt minket a hétköznapiakból. Tudjuk, milyen nagy szükség van erre.”

A Doszpod házaspár negyvenöt éve él házasságban, ők voltak a kalandtúra rangidősei. Harminc éve foglalkoznak jegyesoktatással, csoportvezetők a Házasság Hete lelkiségi mozgalomban. „Kölcsönös el-

masa Szeged szépséges belvárosán vezette végig a programba bekapcsolódókat. A kalandtúra feladatai párkapcsolat-építésre, összegzésre, jövőbe nézésre ösztönözték a pá-

Kulturális és Képzési Központig vezető körtúra végállomásán tea és forralt bor várta a párokat.

Sokukkal már a délelőtti nyitó szentmisén találko-

sek mentén vezette elmélkedésre a párokat. A mise résztvevői végül egy ifjú művész – a hatéves *Harmath Kornélia* – hárfamuzsikájának hallgatása közben gondolkodhattak el

„Megfontoltad-e Isten előtt szándékat, és szabad elhatározással jöttél-e, hogy házasságot kössz?” – teszi fel a pap a kérdést a házasságkötés szertartásában. A válaszul kimondott igen egy visszavonhatatlan szövetség kezdete, amelyben ott van a feltétel nélküli szeretet és az ezzel szorosan összefüggő biztonság. Amikor a pár tagjai ki-

kimondják-e egymásnak az igent. A délelőtti mise lelki felkészülést jelentett a délutáni kalandtúrára.

„Jó volt a városban sétálni, és közben gondolatokat cserélni. Újra rácsodálkoztunk, milyen szép is Szeged. Ismerős párokkal találkoztunk, váltottunk néhány szót, öröm volt együtt nevetni azokkal, akiktől most a vírushelyzet miatt el

fogadás és kifogyhatatlan szeretet.” Ez kell a jó házassághoz – fogalmazta meg a véleményét *Katalin*. *László* pedig hozzátette: „A boldog házasság nem szerencse kérdése, nem adottság, hanem napi feladat.” Egymásra mosolyogva mondták: „Még mindig szerelmesek vagyunk.”

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

Január 29-én elhunyt Gabriel Calvo atya, az Encuentro Conyugal/Marriage Encounter megalkotója. Februárban lett volna 94 éves, halálát Covid-szövődmények okozták.

Gabriel Calvo García 1927. február 21-én született Barcelonában. Tizennégy éves korában egyik legjobb barátja öngyilkos lett; e megrázó élmény nyomán érett meg benne az elhatározás, hogy pap lesz. Az Egyházmegyei Munkáspapok közösségéhez csatlakozott.

Bölcsészettudományi, filozófiai és teológiai tanulmányait Salamancában végezte. Ott ismerte meg Monsignor *Josef Cardijn* belga pap, későbbi bíboros lelkipásztori módszerét – *Megfigyelés, Értékelés, Cselekvés* (MÉCS – vagy: Láss, Ítéld, Cselekedj) –, amelyet később műveiben és egész lelkipásztorlásában maga is alkalmazott.

1951-ben szentelték pappá. Hamarosan családcsoporthoz, ház-

párokkal kezdett foglalkozni. Kilenc év beszélgetés és imádság eredményeként alkotta meg az Encuentro

Elhunyt Gabriel Calvo atya

Conyugal (Marriage Encounter) programot, amelyet először 1961-ben tartott meg, barcelonai házaspárok számára. A lelki program hatalmas sikert aratott, és néhány éven belül egész Spanyolországban elterjedt, sőt a határokon túl is.

Patricio Flores San Antonio-i püspök meghívására Calvo atya 1974-től Texasban a spanyol ajkú házaspárok és családok lelkipásztorságában vett részt, majd előjárói Washingtonba küldték, hogy minden idejét, energiáját a családpsztorációra szentelhesse. Több országra kiterjedő családpsztorációt folytatott, könyveket írt család témában és FIRES néven megalkotta a többi Encounter-

programját, hogy ne csak házaspárokhöz, hanem minden családtaghoz hatékonyan juttassa el a család evangéliumát. 2014-ben költözött vissza Európába, a madridi papi otthonba, ahol haláláig élt.

Gabriel Calvo atya Marriage Encounter programjának különféle változatai az egész világon elterjedtek – közülük a legismertebb a Házasság Hete –, és családok millióinak az életét tették boldogabbá és Istenhez közelebbé. Calvo atya különösen örült annak, hogy Magyarországon 1999-től a MÉCS Családközösségek szervezésében, MÉCS Napok néven az összes eredeti programja elindult. 2000-től több alkalommal találkozott

Bíró László püspök atyával, akiért mindennap imádkozott – ahogy a MÉCS Napokat is imáival kísérte, amíg csak tehetette.

Gabriel Calvo milliók lelki atyja lett, mert a szavai életre keltek a házaspárok szívében. A család jelentéktelennek tűnő hétköznapijait Isten tervének végtelen távlatában látta, a házastársi életszövetségben a Szentháromság titkának visszfényét fedezte föl. Ezzel a látással reményt és távlatot adott a családban élőknek. A konkrét előrelépéshez pedig a leghatékonyabb eszközöket ajánlotta: a bizalmat, az őszinte beszélgetéseket, a megbocsátást, Isten ígését és az Úr Jézus meghívását a családba.

2018-ban készült az a képerces videó, amely immár utolsó üzenete a házaspároknak. Itt már csak árnyéka korábbi temperamentumos önmagának, szavait befogadni mégis igazi találkozás.

Forrás és fotó:
Ménesi Balázs és Krisztina/
MÉCS Családközösségek

Nincsen hit engedelmesség nélkül

Bakos Rafael kármelita szerzetes Szent Józsefről

Ferenc pápa december 8-án tette közzé Patris corde (Apai szívvel) kezdetű apostoli levelét abból az alkalomból, hogy Szent Józsefet, Mária jegyesét 150 évvel ezelőtt nyilvánították a Katolikus Egyház védőszentjévé. Bakos Rafael kármelita szerzetest Avilai Nagy Szent Teréz egyháztanító Szent József-tiszteletéről kérdeztük.

Nagy Szent Teréz 1562-ben Avilában alapította meg az első kolostorát, és Szent Józsefről nevezte el. Honnan ered az ő nagyfokú tisztelete Jézus földi nevelőapja iránt?

– Avilai Nagy Szent Teréz *Önéletrajzá*ból kiderül, hogy három meghatározó pillanat volt az életében, amely különösen elmélyítette a Szent Józsefhez való kötődését. Az első huszonhat-huszonhét éves korához kapcsolódik, amikor 1542 táján fokozatosan felgyógyul a testi betegségéből, bénultságából, és ezt Szent József közbenjárásának tulajdonítja. A második momentum a megtérésével kapcsolatos, ami harminckilenc éves korában történt, 1554 körül. A harmadik pedig a negyvenhét éves korában általa létrehozott első Kármelhez kötődik, ahogyan ön is említette.

Teréz kapcsolata tehát fokozatosan bontakozott ki Szent Józseffel?

– Igen, pontosan úgy, ahogyan az az emberi kapcsolatokban is lenni szokott. Ezen az úton az első meghatározó élménye a testi gyógyulása volt. Teréz súlyosan megbetegedett, és négy napig bénult állapotban volt. Ahogyan az *Önéletrajzá*ban írja, még az érzékszervei sem működtek, az utolsó kenetet is feladták neki. Végül túlélte a betegséget, de a bénultsága még három évig megmaradt. Ekkor, az *Önéletrajz* tanúsága szerint: „Elkezdtem gyakran misét hallgatni és szigorúan jóváhagyott imádságokat mondani, mert sohasem voltam barátja olyan más áhitatoknak, amilyeneket bizonyos személyek – különösen nők – csinálnak olyan körülményességgel, amit én nem tudtam elviselni. (...) És a dicsőséges Szent Józsefet választottam közbenjárómul és uramnak, és nagyon az ő pártfogásába ajánlottam magamat.” Teréz később Szent József közbenjárásának tulajdonította, hogy meggyógyult ebből a súlyos állapotból, olyannyira, hogy később az alapítások sok gondját is képes volt magára vállalni, ami rengeteg utazással, vándorlással járt együtt.

Az imént említette, hogy Teréz harminckilenc éves kora táján tért meg. Miként kell ezt érteni? Hiszen 1535-ben lépett be a Megtestesülés kolostorába, hogyhogycsak 1554-ben tért meg?

– A megtérésnek különböző szintjei vannak, ez egy életünk végéig tartó folyamat. Teréz a teljes megtérés alatt azt érti, hogy végre ki tud lépni az állandó hezitálásaiából, abból az állapotból, amikor a világ és Isten között tántorog, ugyan nem súlyos bűnökben, de ettől még képtelen arra, hogy Krisztust élete sarokpontjául fogadja. A megtérése úgy ment végbe, hogy találko-

zott a szenvedő Krisztus képével, és ott abban a pillanatban megszületett benne ez a nagy változás. Az *isteni kegyelmek* című, kisebb művében írja: „nagy hálára vagyok kötelezve a Boldogságos Szűz és Szent József iránt, mert életemben igen sokszor, mikor már egészen elveszett voltam, Isten az ő kérésükre mentett meg engem.” Az *Önéletrajzá*ban pedig így utal Szent Józsefnek a megtérésében játszott szerepére: „ez a dicsőséges szent, aki megszabadított úgy a testi, mint a lelki (bénultság) veszedelmeiből.” Teréz tehát Szent Józsefnek és a Szűzanyának tulajdonította azt a hatalmas kegyelmet,

”
Teréz majd húsz év kolostorban töltött idő után jut el a megtéréshez, és ebben nagyon nagy szerepet tulajdonít a Szent Szűz és Szent József közbenjárásának. Szent József az ő belső életének mestere, aki feltárja előtte Krisztus misztériumát...

hogy végre maradéktalanul be tudta fogadni az életébe Krisztust, és teljesen tőle függve az ő eszközévé vált. Az avilai Szent József-kolostor megalapítását megelőző időről, 1561-ről ezt írta Teréz az *Önéletrajzá*ban: „Egy nap áldozás után Ő Felsége (az Úr) nagy ígéreteket tett, hogyha fel nem hagyok a kolostoralapítással, Ő nagyon meg fogja segíteni, s hogy nevezzük el Szent Józsefről, mert egyik kapuját ő fogja őrizni, a másikat Miasszonyunk, és Krisztus lesz velünk.” Vagyis a Szent Család. Ugyanebben az évben, augusztus 15-én, egyik nagy elragadtatása során a következő látomásban volt része: „Úgy éreztem, mintha nagyon fehér és ragyogó ruhába öltöztettek volna, s kezdetben nem láttam, ki öltöztet, de aztán láttam, hogy Miasszonyunk van jobb és Szent József bal felől, és ők adták rám ezt a ruhát. Megértettem ebből, hogy már megtisztultam bűneimtől. Miután felöltöztettek, nagy öröm és boldogság járt át, és mindjárt úgy éreztem, mintha Miasszonyunk kézen fogott volna. Azt mondta, nagy öröme van, hogy a dicső Szent József szolgálom, s higgyem el, hogy a kolostorra vonatkozó terveim megvalósulnak, és nagyon nagy szolgálatára leszek benne az Úrnak és nekik kettőjüknek.” Misztikus kegyelmek ezek, amelyekből Teréz egyértelműen megérti, hogy a kolostort Szent Józsefnek kell szent-

telnie. *Önéletrajzá*ban a következőket is elmeséli: „Egyszer, amikor olyan nagy szükségben voltam, hogy nem is tudtam, mit tegyek, s miből fizessenek ki néhány munkást, megjelent előttem Szent József, valódi atyám és uram, és értésemre adta, hogy meglesz a pénz, és fogadjam fel őket; így is tettem egy fillér nélkül, és az Úr megadta nekem olyan módon, hogy akik hallották, nem tudtak hová lenni a csodálkozástól.” Látható tehát, hogy misztikus kegyelmek, illetve gondviselészerű beavatkozások történnek, amelyek révén Teréz Szent Józseffel való kapcsolata egészen elmélyül, olyannyira, hogy az általa alapított kolostorok közül tízet róla nevez el.

Teréznek gyakran voltak elragadtatásai, misztikus látomásai. Szent Józsefnek pedig kétszer is megjelent az Úr anyaga: egyszer, amikor figyelmeztette, hogy ne bocsássa el az áldott állapotban lévő Máriát, mert a Szentlélektől fogant gyermeket. Másodszor pedig akkor, amikor felszólította, hogy meneküljön Máriával és a kisded Jézussal Egyiptomba, mert Heródes katonái meg akarják ölni. Mondhatjuk, hogy Teréz mély, misztikus kapcsolat fűzte Szent Józsefhez?

– Teréz megjegyezte, hogy nemcsak a testi gyógyulást tapasztalta meg Szent József segítségével, hanem a lelki bénultságából is megszabadult. Ezért ajánlotta a nővérei lelki mesterül Szent Józsefet. Ezt írja az *Önéletrajzá*ban: „Különösen az imádságos emberek kellene nagyon szeretniük Szent Józsefet, mert nem tudom, hogyan is gondolhatnánk az angyalok királynoijére abban az időben, amikor oly sok mindenben ment keresztül a gyermek Jézussal, anélkül, hogy halát adnánk Szent Józsefnek azért a sok jóért, hogy mindezekben segítette őket. Aki nem talált mestert, hogy megtanítsa az imádságra, fogadja ezt a dicsőséges szentet mesterül, és nem téved el az úton.” Teréz majd húsz év kolostorban töltött idő után jut el a megtéréshez, és ebben nagyon nagy szerepet tulajdonít a Szent Szűz és Szent József közbenjárásának. Szent József az ő belső életének mestere, aki feltárja előtte Krisztus misztériumát. Ezen nem is nagyon csodálkozhatunk, hiszen ahogyan *Szent II. János Pál* írta apostoli levelében Szent Józsefről: a Szűzanyával együtt annyira elsőrendű tanúja a megtestesülés misztériumának, hogy ez az ő „szakmája”: tudja, hogyan vezesse be az embereket a Krisztussal való kapcsolatba, és hogyan szolgálja Istennek a megtestesülésen keresztüli megismerését.

Teréz hirdette, hogy a lélek teszi az embert emberré, és hogy az Istennek való feltétlen engedelmség elengedhetetlen. Az engedelmség Szent József személyiségének legfőbb jellemzője, hiszen minden körülmények között igent mondott Isten akaratára.

– Ez a hit engedelmsége. Nincs hit engedelmség nélkül, ahogyan II. János Pál és

”
A megtérésnek különböző szintjei vannak, ez egy életünk végéig tartó folyamat

Ferenc pápa is hangsúlyozza. A hitben az ember teljesen átadja magát Istennek, ahogyan a boldogságos Szűz Mária és Szent József tette. II. János Pál pápa az imént említett apostoli levelében utal a II. vatikáni zsinat *Dei verbum* (Isten ígéje) kezdetű dogmatikus konstitúciójára: „A kinyilatkoztató Istennek »a hit engedelmségével« tartozunk (...), mellyel az ember szabadon Istenre bízva egész önmagát, »értelmével és akaratával teljesen meghódol a kinyilatkoztató Isten előtt«, és önként elfogadja a kapott kinyilatkoztatást.” Az imént idézett mondat, ami a hit lényegét érinti, teljességgel és egészében ráillik a názáreti Józsefre – írja levelében a pápa. Teréz sem tudott addig belépni a misztikus életbe, amíg meg nem született benne a készség a hit engedelmségére. A misztikus kegyelmek nem arra szolgálnak, hogy múltó emóciót nyújtsanak testünknek és lelkünknek, hanem hogy az embert megnyissák az Úr benne és általa való működése előtt. Rendszeres előfordulásuk annak is a jele, hogy az ember és Isten együttműködése között nincs alapvető akadály, és ezek a kegyelmek elősegítik, hogy ne is legyen. Ha viszont az ember nem éli meg a mindennapok szintjén ezt az együttműködést, akkor a misztikus kegyelmek, amiket kap, még ha valóság is, nem tudnak gyümölcsöző misztikus életbe torkollni. Ha az ember a hétköznapi életében nem tud együttműködni Istennel, akkor az imájában sem tud, és ez fordítva is igaz. Az ima és az élet ugyanis szorosan összekapcsolódik. Mindkét területen meg kell nyilvánulnia az emberben a hit engedelmségének ahhoz, hogy Isten bennünk és általunk cselekedhesen az életünkben.

Ahogyan ez Szent József életében is történt.

– Igen. Érdekes, hogy az evangéliumok egyetlen szavát sem említik. Szent József cselekvő ember volt, de tetteinek

soha nem ő maga az ihletője és a célja. Élete nagy döntéseiben isteni sugallatokra hagyatkozva cselekedett, a mindennapi életében, a munkájában pedig a józan emberi értelmével fel-fogta, hogy mi a dolga, és azon keresztül is az Úrral való egyesülésre törekedett.

Mi az, amiben inspirálhat bennünket Szent József alakja, példája?

– Szent József különleges módon olyan szent, akire lehetetlen individuumként tekinteni. De amint láttuk, Szent Teréz sem egymagában tisztelte őt, hanem mindig a Szent Szűzzel és Jézussal, vagyis a Szent Család többi tagjával együtt, hiszen velük tevékeny-

”
A misztikus kegyelmek nem arra szolgálnak, hogy múltó emóciót nyújtsanak testünknek és lelkünknek, hanem hogy az embert megnyissák az Úr benne és általa való működése előtt

kedik, és értük. A családra vonatkozóan Szent József tanúságtétele mérhetetlenül fontos. Különösen az atyaság, a családaság megéléséről van itt szó, melynek már pusztán a megértésével is nagy bajok vannak manapság. A másik a jegyesi kapcsolatnak s ezen belül a tisztaságnak a megélése, amit mind II. János Pál, mind pedig Ferenc pápa hangsúlyoz. A tisztaság alatt persze nem pusztán a bűnöktől való tartózkodást értik, hanem a mindig a másikra irányuló, és nem önmaga javát kereső szeretetet. Mária hiteles tiszteletére is tanít minket Szent József. Arra, hogy ez a tisztelet nem szentimentális érzésekben nyilvánul meg, hanem abban, hogy – amint József – mi is részesülünk Mária

hitében, belépünk a hitébe, és a hit zárandokútját járjuk. Pusztá jámborkodással nem tisztelhetjük hitelesen a Szűzanyát. Szent József a munka, a cselekvés példája is, hangsúlyozzák a pápák. Nagyon érdekes Józsefnek a misztérium iránti érzéke. Tudja, hogy Isten mérhetetlenül meghaladja őt, ezért értelmével és akaratával is meghajlik előtte hitből fakadó engedelmségével. A mai embernek ezzel is nagy problémái vannak, mert büszke racionalitásával szeretne mindent átlátni, és csak abba belemenni, amit tökéletesen meg tud érteni. József a megtérés modellje is. Tudnunk kell, hogy nem csak bűnből való megtérés van, amit mi, papok állandóan sulykolni szoktunk a híveknek. Létezik az ember saját elgondolásaiból való kivetkőzés is, az a megtérés, amelynek lényege, hogy elfogadjuk Isten velünk kapcsolatos gondolatait, ránk vonatkozó tervét. Szent Józsefnél ez nagyon élesen megmutatkozik a Szűzanyával megélt kapcsolatának kezdetén. Amikor tudomást szerez róla, hogy Mária várandós, arra gondol, hogy csendben elbocsátja őt, és már ez is a szeretet nagy megnyilvánulása a részeről. Isten viszont arra hívja, hogy inkább a saját gondolatait engedje el, és lépjen be az ő tervébe. Ez valóban evangéliumi, mély megtérés. Végezetül: Szent József tisztelete elsősorban nem azt jelenti, hogy sok imát mondunk hozzá. Avilai Szent Teréz miséket mondott a tiszteletére, és nem szószaporítással könyörögte ki Szent Józseftől a gyógyulását. József hiteles tiszteletének abban az erejében nyilvánul, hogy komolyan vesszük életének üzenetét, elgondolkozunk rajta, és igyekszünk magunkra alkalmazni. Mégpedig úgy, hogy felismerjük, és megvalósítjuk Isten ránk vonatkozó tervét, s egyre bensőségesebb kapcsolatba lépünk Jézussal és Máriával, Szent József lelkületének megfelve.

Bodnár Dániel
Fotó: Fábíán Attila

Védőhálónak kell lennünk

Bálint Balázs orvos a természetes szülés szemléletéről

(Folytatás az 1. oldalról.)

Évek óta azon dolgozik, hogy a szüléset-nőgyógyászat működését a természetes szemlélet határozza meg.

– Két intézményben, a Magyarországi Református Egyház Bethesda Gyermekkórházában és a Budai Irgalmasrendi Kórházban működhet ilyen szüléset-nőgyógyászat. Mindkét kórház egyházi fenntartású, így az erkölcsi-etikai alap ugyanaz. Most úgy látjuk, hogy a Bethesda-ban nagyjából két év múlva indulhat el a szüléset, az Irgalmasrendi Kórház pedig egy év múlva lesz olyan állapotban, hogy a nőgyógyászati fekvőbetegosztály is megkezdheti a működését. Járóbeteg-szakambulancia most is van, és ez igazi kuriózumnak számít. A Keresztény Családi Centrum ugyanis egy olyan termékenységi ambulancia, ahová nem feltétlenül csak azok a párok érkeznek, akik már évek óta eredménytelenül próbálkoznak a gyermekvállalással. Olyanok is fölkeresnek bennünket, akik valami kisebb zavart, eltérést tapasztalnak, és szeretnék, hogy utánajárjunk. Ilyenkor sokszor csak finomhangolásra van szükség.

A gyermekvállalás szempontjából mi az az életkor, ameddig egy nőnek nem kell tartania tőle, hogy esetleg kifut az időből?

– Addig lehet várandós valaki, amíg menstruál. De tudomásul kell venni, hogy az idő előrehaladtával egyre csökken a valószínűsége annak, hogy egy baba megfog, megmarad, megnő és megszületik. Negyven év fölött szinte napról napra fogy ennek az esélye. Ezért mindenkit arra biztatok, hogy ne vacakoljon az egzisztenciájával meg a sokadik diploma megszerzésével. Annyi időt el lehet így veszíteni! Rengeg negyven év fölötti páciens jön hozzánk azzal a panasszal, hogy valamiért nem jön össze a baba. Persze nem kérdezem meg, hogy mit csinált húsz évig, miért nem gondolt már korábban arra, hogy babát szeretne. Hiszen mindenkinek más a története. Van, aki utazgatni akart, élvezni az életet, és nem gondolkodott el azon, hogy a Maldív-szigetekre később is eljuthatna, vagy ha mégsem, az sem akkora baj. Más pedig egyszerűen azért nem tudott gyermeket vállalni, mert nem talált párt magának.

És ez az utóbbi a fő ok, a legnagyobb gond a mai világban. A férfiak nem akarnak elköteleződni, felelősséget vállalni, inkább otthon maradnak a mamahotelben, és akkor minden szép és jó. Pedig nem, nem az. A felelősséget vállalni kell. Egy család pedig valóban óriási felelősség. De vállalni kell, és ki más vállalja, ha nem a férfi?

Az, hogy hívó ember, a munkájára is hatással van. Nem végez például terhességmegszakítást és nem alkalmaz méhen belüli fo-

gamzágatól eszközt, spirált sem. Szerintem sokan nem tudják, hogy ez utóbbival mi a probléma.

– A spirál részben fogamzágatól, részben abortív eszköz. Egy, a méhbe fölhelyezett idegen test, amely olyan állapotban tartja a méh nyálkahártyáját, hogy ne legyen alkalmas a megtermékenyült petesejt befogadására. Ezért itt nem fogamzágatól módszerről van szó, hanem egy olyan eszközről, amely a már megfogant kis élet kilökődését fogja kiváltani. Én nem helyezek föl ilyet a pácienseimnek. És sürgősségi fogamzágatól tablettát sem adok, mert az is azt szolgálja, hogy ha adott esetben megfog a baba, akkor lökődjön ki, az anyai szervezet ne tudja befogadni a magzatot a méhbe.

Az Istenbe vetett hit mellett milyen természetes módszerekben bízhatnak a meddőséggel küzdő párok?

– A meddőséggel kapcsolatban sokszor eszembe jut a talentumok példázata. Azt ol-

”

Van, aki egy talentumot kap, más ötöt, megint más tizet. A gyermekvállalásra is igaz ez, van, aki nem kap gyermeket. És nem tudjuk, hogy miért. Néha nincs is rá orvosi magyarázat, vagy legalábbis nem találjuk. Nagyon nehéz élethelyzet ez

vassuk a Bibliában, hogy nem mindenki ugyanannyi talentumot kap, és ezt szörnyű igazságtalanságnak érezzük. Isten szemében mindenki egyenlő, mégsem kaphatja mindenki ugyanazt. Van, aki egy talentumot kap, más ötöt, megint más tizet. A gyermekvállalásra is igaz ez, van, aki nem kap gyermeket. És nem tudjuk, hogy miért. Néha nincs is rá orvosi magyarázat, vagy legalábbis nem találjuk. Nagyon nehéz élethelyzet ez.

A Szent Imre Kórház Keresztény Családi Centruma nem csak nőgyógyászati szakambulancia. Van itt endokrinológia, immunológia, hematológia, andrológia és lelki segítségnyújtás is: pszichológusok, mentálhigiénés szakemberek is foglalkoznak a meddőséggel küzdő párokkal, és lelki támogatást nyújtanak nekik. Hihetetlenül jó a visszacsatolása ennek az ellátásnak. Nagyon gyakran lelki okokra

vezethető vissza, ha valami nem jól működik. Hányszor fordul elő az életben, például egy vizsgán, hogy az ember lámpaláz, és azért nem jut eszébe valami, mert izgul. Az izgulás pedig nem más, mint stressz. A stressz igenis oka lehet annak, ha nem fogant meg a baba. Van olyan páciensem, aki hosszú ideje küzdött már a gyermektelenséggel. Mindent kivizsgáltunk, és mindent rendben találtunk nála. A férjével vállalták, hogy radikálisan változtatnak az életmódjukon, és két hónappal később már ott is volt a pocakban a baba. Vannak ilyen esetek.

A lelkisegély-szolgálat arra is kiterjed, hogy adott esetben örökbefogadásra bátorítjuk a párt. Hiszen nagyon sok olyan gyermek születik, akiket elhagynak. Megérdemlik, hogy megtalálja őket egy olyan család, ahol fel tudnak nevelkedni. Van, amikor nincs más megoldás, mint az örökbefogadás.

Isten legcsodálatosabb ajándéka, ha gyermek születik egy családban, de a statisztikák szerint sajnos négyből egy terhesség vetéléssel végződik és a szülés során is történhet tragédia. Mit érez ilyenkor, és mit tud mondani a kismamának, a veszteséget átélő párnak?

– Ahogy a várandósságban haladunk előre, úgy csökken a vetélés és a koraszülés valószínűsége, de ezzel lehetőséggel sajnos mindig számolnunk kell. A várandósság korai szakaszában, az első tizenkét hétben gyakoribb a vetélés. Ebben az időszakban bizony előfordul, hogy a vizsgálaton nézünk a babát, és azt látjuk, hogy már nincs ott az anyaméhben, vagy ott van, de nem dobog a szíve. Nincs olyan hónap, hogy ne találkoznánk ilyen esettel. Ez mindig nagyon szomorú hír az édesanyának és az orvosnak is. De nem tehetünk mást, mint hogy elbúcsúzzunk attól a kis lélettől. Amiben mi, orvosok segíthetünk ilyenkor, az az, hogy megnyugtadjuk a kismamát: tökéletesen működik, nem ő tehet a baba elvesztéséről. Hiszen az esetek nagy százalékában nem az áll a ve-

télés hátterében, hogy az anyának valami betegsége van vagy valami nem megfelelően működik a szervezetében. A vetélés oka többnyire az, hogy valami véletlenszerű rendellenesség alakul ki a babánál. Azt a példát szoktam mondani, hogy olyan ez, mint amikor tornyot építenek. Ha az egyik téglát nem jól kerül a helyére, akkor a torony ledől. És jó, hogy ledől, mert mi lenne, ha felépülne, az emberek már használnák, és akkor omlana össze. Akkor még nagyobb lenne a baj. Ez persze nem vigaszt a szülőknél, de legalább tudjuk, hogy volt valami oka a magzat elvesztésének.

A magzatukat elvesztett anyáknak mindig elmondom, hogy két lehetőségük van. Az egyik, hogy kórházi körülmények között, egy előre meghatározott időpontban néhány perces műtéti beavatkozást végzünk, amit úgy hívunk, hogy műszeres befejezés. Ilyenkor kiürítjük a méhet. De a nők általában nem ezt szokták választani, hanem inkább a magzat megszületését. Hiszen ha be tudták befogadni a méhükbe azt a kis életet, akkor el is tudják engedni. Az esetek többségében ez szokott történni. Nagyon sok olyan levelet őrzök, amelyben a szüléssel kapcsolatos gondolataikat, köszönetüket fogalmazzák meg a nők. Egyszer kétoldalas levelet kaptam egy anyától, akinek a tizenkét hetes magzatától kellett így megválnia. Azt köszönte meg, hogy megélhette az anyaságát a szülés során. Tudta, hogy nem él a magzat, akit a világra hoz, mégis így akarta megszülni a gyermekét, tudva, hogy ez egy elválás lesz a gyermekétől, nem pedig egy találkozás. Nagyon érdekes, mennyire fontos a nők számára, hogy így élhessék át ezt a helyzetet. És ha ez így van, akkor mi, orvosok, miért ne engednénk ezt nekik, természetesen a kellően biztonságos háttér megtartásával. De aki a műtéti beavatkozás mellett dönt, az is jól választ. Két út vezet ugyanoda. Mind a kettő jó, és mindenkinek magának kell eldöntenie, melyik az ő útja.

Ha egy vágyott babáról a várandósgondozás során kiderül, hogy nem egészséges, még egy mélyen hívó ember is kétségbeesik. A beteg magzatról orvosi szempontból sokan azt gondolják, hogy nincs létjogosultsága. Ilyenkor úgy tűnhet, a terhességmegszakítás az egyetlen megoldás. Hová fordulhatunk segítségért ebben a helyzetben?

– Egy nagyon reménykeltő kezdeményezésről tudok beszámolni. A Bethesda Kórház és a Szent Imre Kórház megalapodást kötött arról, hogy a Bethesda majdani szülésetén dolgozó orvosok kiképzése elkezdődik a Szent Imre Kórházban. Valami csoda, amit átélek ezzel kapcsolatban! Nem is gondoltam, hogy vannak olyan orvosok, mint akik ebben a programban részt

”

Vettem egy SIM-kártyát, beletettük egy telefonba, a szülészrezidensek pedig fogadják a segítségkérő hívásokat. A telefonszámot megadtuk néhány segélyszervezetnek, amelyek válsághelyzetben lévő várandósokkal foglalkoznak, az ő közvetítésükkel keresnek meg bennünket az anyák

vesznek. Fiatalok, lelkesek, jó emberek. Ők vetették fel azt a gondolatot, hogy foglalkozni kellene a válsághelyzetben lévő várandósokkal. Én csak annyit tettem, hogy vettem egy SIM-kártyát, beletettük egy telefonba, a szülészrezidensek pedig fogadják a segítségkérő hívásokat. A telefonszámot megadtuk néhány segélyszervezetnek, amelyek válsághelyzetben lévő várandósokkal foglalkoznak, az ő közvetítésükkel keresnek meg bennünket az anyák. A rezidenseink pedig találkoznak

velük, akik olyan élethelyzetben vannak, hogy a terhességmegszakításról vagy a beteg baba sorsáról kell dönteniük, és emiatt komoly dilemmát élnek át. Megvizsgálják őket, felajánlják, hogy az anya meghallgathatja a baba szívhangját, és elmondják a várandós nőnek, hogy a döntésének milyen előnyei, hátrányai, következményei lehetnek, nemcsak erkölcsileg, hanem szakmailag is. Mindezt természetesen úgy teszik, hogy még véletlenül sem próbálják rábeszélni, befolyásolni a kismamát. Ez a segítőszolgálat még éppen csak elkezdődött, de már most minden héten van néhány telefonhívás, és azt reméljük, hogy lesznek gyerekek, akik majd annak köszönhetik az életüket, hogy ez a rendszer elindult az osztályunkon. Egyébként a Bethesda Kórház és a Budai Irgalmasrendi Kórház programjában is benne van, hogy a problémás várandósságokkal foglalkozni, a szülőket ebben a helyzetben segíteni kell.

Egy interjúban mesélte, hogy többször is köszönetet mondtak már Önnek a megszületett gyermekük életéért olyan édesanyák, akik a várandósságuk elején még a terhességmegszakításon gondolkodtak.

– Előfordul olyan eset, hogy egy nő terhességmegszakítást akar, a beavatkozás előtti napokban mégis bejön a kórházba, mert meg akarja nézetni, hogy mi van a babával. Ez a vívódás jele, ami azt mutatja, hogy az anya válsághelyzetet él meg. Miért akarja megnézetni a kisbabáját, hogy jól van-e, ha egyszer már úgy döntött, hogy megszakíttatja a terhességet? Hát azért, mert nem biztos a döntésében, nem tudja, mi legyen. Ilyenkor, ha a teendők mellett van rá időm, elbeszélgetek a várandós nővel.

Mit mond neki?

– Megbeszéljük mindkét lehetőség előnyeit és hátrányait, elmondom azt is, milyen szempontból érdemes végiggondolni, hogy a baba marad-e vagy nem marad. Sokan azt mondják, hogy most meg akarják szakíttatni a terhességet, de máskor majd megtartják a babát. Ilyenkor elmondom, hogy az már egy másik gyerek lesz. Valószínűleg, amikor ez tudatosul bennük, akkor jönnek rá, hogy itt nem egy terhességről, hanem egy emberi életről kell dönteniük. Kétszer fordult elő az eddigi pályafutásom során, hogy a szülés utáni vizit alkalomával a nyakamba penderültek számomra ismeretlen szülők, és megköszönték, hogy nem vetették el a babájukat. De nemcsak két ilyen eset volt, amikor végül megmaradtak gyerekek, akiknek az élete egy döntésen múltott... Ha csak egy-két gyermek megmaradásához hozzájárulhattam így, azt talán felírják a nevem mellé a mennyeben.

Szendéné Kiss Nóra
Fotó: Merényi Zita

Teret engedni annak, ami igazán lényeges

Beszélgetés Dobszay Benedek ferences szerzetessel a közelgő nagyböjtről

(Folytatás az 1. oldalról.)

Összegezve tehát azt mondhatjuk, hogy vannak egybeesések a világi és az egyházi szempontok között, ami az az önmérséklet szükségességére, az egymással és a világgal, a környezetünkkel való kapcsolatunk megváltoztatására vonatkozik. Sőt, a hitünkéből fakadóan erkölcsi kötelességünk figyelembe venni az itt és most adódó problémákat. De a nagyböjtben elsősorban az isteni titkokkal való találkozásra és az örökkévalóságra való felkészülés folyamatáról van szó, és ennek a szemléletnek a böjtölési cselekedeteinkben is meg kell nyilvánulnia.

”

Az életünkben előtérbe kell helyeznünk az Istennel való mélyebb találkozást, ami egyszersmind a másik emberrel való mélyebb találkozást is jelenti.

De gondolhatunk az Úrtól kapott ajándékaink értelmesebb, tudatosabb számbavételére is

Különös kettősség, hogy miközben az örökkévalóságra készülünk, megkeresztelt emberként már most Isten országának polgárai vagyunk. A nagyböjt ez utóbbira is figyelmeztet minket, hívőket, szeretne visszavezetni keresztény alapállapotunkba.

– Ez a szempont is megjelenik benne, ugyanakkor az egyházi gyakorlat nagyon komolyan veszi az emberségünket, azt, hogy nem vagyunk gépek. A kitüntetett időszak – ilyen a nagyböjt is – befogadhatók számunkra, megfelelnek az emberi képességeinknek, a figyelmünknek.

A nagyböjtben arra kapunk felszólítást, hogy éljünk mindig Isten jelenlétében, és használjuk fel helyesen az ajándékait, vagy éppen arra, hogy nem kell túlzásba esnünk a világ javainak használatában. Mégis azt mondom, hogy a böjti idők komolyan veszik az embert a maga emberségében, a korlátaival együtt is.

Egyúttal szeretném hangsúlyozni, hogy a böjt nem önmagáért van, a célja a húsvét-ra való felkészülés. Azért böjtölünk, hogy jól tudjunk ünnepegni; hogy elérkezzen hozzánk az ünnep lényege. Ehhez szükséges egy olyan időszak, amelynek folyamán összpontosítjuk a figyelmünket vagy elengedünk dolgokat, hogy azután jobban tudjunk örülni nekik.

A nagyböjtben milyen javaslatokkal segíti az Egyház az öröm felé a mai embert, aki a járvány idején félelmekkel küzd, és a létbizonytalanságot is megéli?

– Az Egyháznak mindig voltak a böjthöz kapcsolódó javaslatai, amelyek ma sem vesztettek az érvényükből. Elsősorban a böjt testi megnyilvánulására gondolok, amelyhez mindig is hozzákapcsolódott a figyelem összpontosítása, hogy a böjti cselekedet ne váljon pusztá gyakorlattá, hanem mélyebbre vezessen, karöltve az imádsággal, az alamizsna adásával. A böjt testi megnyilvánulásaiban mély kapcsolatot találunk a vértanúság eszményével, amely a hit megvalósulásának az élet odaadásáig elmenő valóságán túl kifejezi azt is, hogy az ember nemcsak lelkekben, hanem testi valóságában is meg van hívva az Isten tiszteletére.

A böjtnek ugyanakkor vannak az adott korra jellemző formái, amelyek a lényegre irányítják a figyelmünket. Napjainkban ilyen a digitális böjt (az internet-, okostelefonhasználat észszerű korlátozása) vagy éppen a teremtsévédelemmel kapcsolatos böjt. A föld gátlástalan kihasználásával szemben keresztény magatartás lehet az a törekvés, hogy amennyire tőlünk telik, ne szennyezzük a környezetünket.

A nagyböjt jó alkalom arra is, hogy felülvizsgáljuk az emberi kapcsolatainkat, kifejezzük a mások iránti tiszteletünket, szolidaritásunkat.

Úgy is mondhatnánk, hogy a nagyböjtben igyekezzünk tartózkodni attól, amit túlhajtunk az életünkben, vagy legalább korlátozzuk. Próbáljunk meg jól élni a lehetőségeinkkel, hogy a tevékenységeink, a kapcsolataink a megfelelő helyre kerülhessenek az életünkben. Ezáltal is teret engedünk annak, ami igazán fontos.

A lemondás, a figyelmünk feletti uralom tehát a nagyobb jó érdekében történjék?

– Nem is lemondásról beszélnék, inkább arról, hogy teret készítünk a mélyebb találkozáshoz. Amikor az ember helyet készít valaminek, akkor bizonyos dolgokat arrébb kell tolnia. Az életünkben előtérbe kell helyeznünk az Istennel való mélyebb találkozást, ami egyszersmind a másik emberrel való mélyebb találkozást is jelenti. De gondolhatunk az Úrtól kapott ajándékaink értelmesebb, tudatosabb számbavételére is.

Egy hétköznapi példa: megesik, hogy azon kapjuk magunkat: már jó ideje klikkelgetünk az interneten, kontrollálatlanul fogadjuk be az információkat. Nagyböjtben inkább arra fordíthatnánk az időnket, hogy egy szöveg mélyebben megszólítson bennünket. Ez nem azt jelenti, hogy nagyböjtben nem olvasok híreket, hanem azt, hogy amit olvasok, azt hagyom mélyebben hatni rám.

Az önmegtagadó cselekedet vagy gesztus, az elfordulás attól, amit addig rosszul csináltam: nem más, mint – a testemet is beleértve – az egész személyiségem bevonása abba a valóságba, hogy hívó vagyok.

Ugyanakkor meg kellene tanulnunk, hogy ami a dolgunk, azt megpróbáljuk jobban csinálni. A nagyböjt segíthet ebben. Gyónáskor sok esetben adom elégtételként – különösen böjti időben –, hogy amit a gyónó már régóta halogat, annak álljon neki. Ne pluszmunkát vállaljon, hanem végezze el az állapotbeli kötelességeit húzódozás, teketóriázás nélkül. A „normálisba” való visszatérés a cél, nem állítva szembe mindezt azzal, hogy egy-egy gesztusszerű lemondásnak, hagyományos böjti cselekedetnek szintén értéke van.

A Katolikus Egyház katekizmusában szerint „a negyvennapos böjti idő által az Egyház minden esztendőben egyesül Jézus misztériumával a pusztában” (KEK 540). Ez elsősorban szemlélődést jelent?

– Mint említettem, a keresztény böjtben soha nem maguk a cselekedetek a fontosak, nem egy gyakorlati kiképzésről van szó. A tetteknek mindig együtt kell járniuk az imával, Isten igéjének olvasásával, az elmélyüléssel, a liturgia iránti nagyobb figyelemmel.

A nagyböjtnek csupán egyik célja, hogy felkészüljünk a húsvét-ra. Egy nagyon mély misztériummal való találkozásra is vonatkozik a készület, ez pedig a kereszttség.

Annak, akit húsvétkor keresztelnek, ez egyértelműen a beavatás ideje. A már megkeresztelt embernek végig kell gondolnia – főleg az első négy hétben –, hogy egykor beavatták a misztériumba, a Jóisten-nel való mély találkozásba, ami alapjában megváltoztatta az életét. Az erre való ráébredésnek helye van a nagyböjtben.

Ebben az időszakban többet is imádkozunk, szentségimádásra megyünk, keresztutat járunk, nagyböjti lelkipon veszünk részt, ahol Isten-

nel találkozhatunk – ettől keresztény a böjtünk.

Jézus azt mondta: nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden olyan igével is, amely Isten szájából való. Ez iránymutató számunkra. Olvassuk tehát buzgóbban a Szentírást?

– Igen, az Istennel való mélyebb találkozás egyik formája a szentírásolvasás. A Biblia egyértelmű, kézzelfogható, Istentől kapott ajándék. Tudjuk, hogy rendalapítónk, Szent Ferenc életében is nagyon fontosak voltak azok a kapcsolódá-

”

A keresztény böjt nem egy gyakorlati kiképzés; a tetteknek mindig együtt kell járniuk az imával, Isten igéjének olvasásával, az elmélyüléssel, a liturgia iránti nagyobb figyelemmel

si pontok, melyekben szinte fizikailag érzékelhetően van jelen Isten a világban, a Szentírás, az Eucharisztia, a teremtett világ csodája által.

Jó nagyböjti elhatározás, ha elővesszük valamelyik szentírási könyvet, és elolvassuk, akár napokra osztva, kisebb részenként. Egyes plébániákon ebben az időszakban szokás kiadni minden napra szóló „igemorzsákat”. De az adott napra szóló szentírási szakaszokat is olvashatjuk az igeliturikus naptár segítségével.

Mit jelentett Assisi Szent Ferenc számára a böjt?

– Az Istenhez vezető út, önmagunk legyőzése, a gonosz-szal való szembenállás mindig együtt járt nála a böjttel. Egy évben három nagyobb böjtot tartott. Az egyik a karácsonyra való felkészülés, amelyet már a mindenszentek ünnepétől kezdve elindított, a másik a nagyböjt. Érdekes módon vízkereszt után is böjtot tartott, ami egyértelműen Jézus pusztába való kivonulásának a leképezése. Ferencnél a böjt azt is jelentette, hogy ugyanazt teszi, amit Krisztus itt a földön. Számos ponton megjelenik az életében ez a törekvés: valamit azért tenni, mert Jézus is ezt tette.

Szent Ferenc egyébként soha nem mondta meg a társainak részletekbe menően, hogy miként böjtöljenek. Kutatók szerint azért van ez így, mert Istenre és az emberekre hagyatkozó életet élt, hiszen a ferencesek kolduló rend. Követőinek, testvéreinek előírta, hogy elsősorban a munkából igyekezzenek megélni, de emellett az emberek alamizsnájára is hagyatkoztak. Ezzel függhet össze, hogy úgy gondolta, nem támaszthat követelményeket a böjttel kapcsolatban. Ezért nem fejtette ki részletesen a böjtölés formáját, mert az ellenkezett volna az életformájukkal.

A böjtölés Szent Ferencnél sem önmagáért fontos, nem öncélú. Beszél arról, hogy a testnek meg kell adni a magáét, mert különben fellázad, és nem fog menni az imádság. A böjtölés nem vezethet arra, hogy lehetetlenné tegye az imát. Az egyik legenda elég teátrálisan írja le, hogy egyszer egy fiatal testvér túl intenzíven böjtölt, és az egyik éjszaka felkiáltott, hogy éhen fog halni. Erre Szent Ferenc fölkelt, és elvitte őt, hogy együtt falatozzanak. Nagyon humánus cselekedet ez, amely azt mutatja meg, hogy Ferenc magát a személyt nézi. Viselke-

dése arra tanít, hogy észre kell vennem a testvérem szükségét, illetve hogy nem kívánhatok tőle olyat, ami tönkreteszi.

Az Ön számára miről szól a nagyböjt útja?

– Mindig próbáltam megtartani azt, amit másoknak is ajánlottam. Voltak elhatározásaim, a múlt évben például az, hogy tegyem, amit tennem kell, és jobban odafigyeljek arra, ami a dolgom. A korábbi szolgálatomban volt, hogy elhatároztam: naponta meghozok legalább egy kellemetlen, halogatással kísértő döntést, vagy előveszek egy ilyen jellegű ügyet. A számítógép használatát során pedig igyekeztem arra szorítkozni, ami a feladataimhoz szükséges.

Mivel közösségben élünk, vannak közösségi elhatározásaink is. Különösen a növénydekházainkban volt tapasztalatom komolyabb ételböjtről, amelyhez mindenki az egészségi állapotához mérten kapcsolódik. A lemondás anyagi érték megtakarításával járt együtt, ezt rendszerint egy szegény család kapta meg.

Lelkipásztorként rendszeren készülök a beszédekre, a lelkipapokra, a gyónatásra, ami a nagyböjt végén különösen hangsúlyos. Ez az időszak minket, papokat, szerzeteseket is nevel. Nagyböjt elején a kereszttségünkkel foglalkozunk, a böjti időszak második felében már inkább a húsvét-ra való felkészüléssel, a feltámadás misztériumával. Mindezek át-gondolni való témák az életünkben, hatnak ránk.

Érdemes a hívó embernek valamilyen szolgálatot is vállalnia a szent három napra, a nagyhét-re, a húsvét-ra, legyen az a közösségi liturgián való felolvasás, éneklés vagy éppen az oltár díszítése. A szolgálat megadja a felkészülésünk belső irányát, szívesen ajánlom!

Körössy László
Fotó: Merényi Zita

Egyházi zenei rovatunkat *Mértékadó* című kulturális mellékletünkben olvashatják.

SENTMISE-KÖZVETÍTÉSEK ÉLŐBEN

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2020. november 9-ei közleményének 2. pontjában olvassuk:

„A jelenlegi, kivételes helyzetben is érvényesek a *Katekizmusban* (KEK 2183.) és *Az egyházi törvénykönyvben* (CIC 1248. k. 2. §) található előírások, amelyek szerint ha valaki számára súlyos okból lehetetlenné válik az eucharisztikus ünnepségekben való részvétel, igen ajánlatos, hogy helyette töltsön kellő időt imádsággal – a Szentírás olvasásával, szolozsma végzésével vagy más imával, elmélkedéssel – egyénileg vagy a családban. Bár a szentmisén való részvétel nem helyettesíthető, több helyen van online vagy televíziós miseközvetítés, hogy megerősítést, vigasztalást és bátorítást nyerjenek azok, akik most nem tudnak részt venni vasárnapi és ünnepnap szentmisén. A közvetítések rendjéről felületeinken folyamatosan tájékoztatást adunk.”

Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül közöljük, hogy mely magyar és idegen nyelvű szentmise-közvetítésekbe lehet bekapcsolódni.

TELEVÍZIÓK

Duna TV

Minden vasárnap 11 órától élő szentmise-közvetítés a budapesti Szent István-bazilika Mária-kápolnájából.

Apostol TV

Hétfőtől szombati 8 órától (élő) és 17 órától (ismétlés), vasárnap 10 órától (élő) és 17 órától (ismétlés). Nézzhető a www.apostol.tv oldalon.

EWTN/Bonum TV

Minden nap magyar nyelven: 8.30-kor (élő), 12 órakor (ismétlés), 17 órakor (élő), 20 órakor (ismétlés). Minden nap angol nyelven: 14 órakor *EWTN Daily Mass* (élő) az EWTN központjából, Alabamából (USA). Megtalálható a nagyobb kábelszolgáltatók csatornakiosztásában és nézzhető a www.katolikus.tv oldalon.

Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye

Debrecenben, a Szent Anna-székesegyházban *Palánki Ferenc* debrecen-nyíregyházi megyéspüspök november 15-étől visszavonásig minden vasárnap 11.30-tól mutat be szentmisét a debreceni Szent Anna-székesegyházban, amit a Debrecen Televízió közvetít.

RÁDIÓK

Magyar Katolikus Rádió

Minden hétköznap reggel 7 órától, vasárnap délelőtt 10 órától. Hallgatható a www.katolikusradio.hu honlapon.

Szent István Rádió, Eger

Élő közvetítés hétfőtől szombati reggel 7 órától, vasárnap délelőtt 10 órától az egri bazilikából. 18 órakor rózsafüzért imádkoznak a Szent István Rádió egri stúdiójában. Hallgatható a www.szentistvanradio.hu honlapon.

Mária Rádió

Hétköznap 9 órától, szombaton 18 órától, vasárnap délelőtt 10 órától. Hallgatható a www.mariaradio.hu oldalon.

Felvidéki Mária Rádió

Hétfőtől péntekig 9, 15 és 18 órától, szombaton és vasárnap 15 és 18 órától. Hallgatható a www.mariaradio.sk oldalon.

Erdélyi Mária Rádió

Hétfőtől szombati 8 és 18 órakor (magyar idő szerint 7 és 17 órakor). Vasárnap délelőtt és délután. Hallgatható a www.mariaradio.ro honlapon.

Hol és mikor követhető élő szentmise-közvetítés?

További összegyűjtött lehetőségek a *Magyar Kurír* oldalán: www.magyardurir.hu

IMAÓRA

Elváltakért és egyedülállókért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 16 órakor a budapest-belvárosi Szent Mihály-templomban (Budapest V. kerület, Váci u. 47/b).

A **Boldogasszony Imaszövetség** tagjai a kért imaszándékok mellett rendszeresen másért is fohászokodnak égi Édesanyánkhöz a hét minden napján: hétfőnként az egyedülállókért és a magányosokért, keddenként a katolikus oktatási intézményekért és a fiatalokért, szerdánként az állami és az egyházi vezetőkért, péntekenként az idősekért, a betegekért és a szenvedőkért. Továbbra is szeretettel várják a híveket a tagok sorába. Csatlakozni az egész év folyamán bármikor lehetséges. Bővebb információ: <https://pecsiagy.hazmegye.hu/cimke/imaszovetseg>

A **Szent Imre-kápolna Szeretláng-imacsportja** minden programját megtartja. Az eredeti időpontokban továbbra is otthonaikkban imádkozunk. A résztvevők áldást kapnak a megadott időpontban az Oltárszentséggel. Honlapunkon keresztül elérhetők vagyunk (www.szeretlang.info.hu). Programok: február 18., csütörtök 18 óra: szentségimádás édes hazánkért; február 19., péntek 16 óra: első nagybőjti keresztutunk; február 26., péntek 16 óra: keresztút.

Nagykilenced – Közös készülődés Szent Rita ünnepére. Budapest központjában található a Szent Rita-templom (1081 Budapest, Kun utca 5.), ami az egyik legismertebb és leglátogatottabb kis templom Pesten. *Szent Rita* élete viszontagságos volt, sok-sok megpróbáltatással, éppen ezért nehéz sorsú lányok, édesanyák és asszonyok fordulnak hozzá, a lehetetlen ügyek közbenjárójához, hogy segítséget kérjenek tőle. Ünnepe május 22-én van, melyre tisztelői lelkigyakorlat-sorozattal készülnek. Szent Rita 15 éven át viselte homlokán Jézus töviskoszorújának egy sebé, ezért 15 héten át tart az imádságos lelkigyakorlat, mely egyben előkészület a szent ünnepére. Ebben az évben a csütörtök reggel 8 órakor kezdődő szentmisékben *Dr. Tóth Tamás*, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára tartja a lelkigyakorlatos felkészülést, melynek mottója: *Élő vizek forrásánál* (Elmélkedések a Jézus Szíve-litániáról). Ha személyesen nem tud részt venni a szentmisén, a következő lehetőségek segítségével kapcsolódhat be a lelki felkészülésbe: élő közvetítés a <http://www.facebook.com/kalman.toth.520357> oldalon, a későbbiekben a <https://www.szentritatemplom.hu/> oldalon.

Szentmisék Mindszenty József bíboros boldoggá avatásáért: 2021. március 6., szombat, április 6., kedd, május 6., csütörtök, június 5., szombat, július 6., kedd, augusztus 6., péntek, szeptember 6., hétfő, október 6., szerda, november 6., szombat, december 6., hétfő. A boldoggáavatási szándékra mondott szentmiséket 7 órakor a Magyar Katolikus Rádió adásával egy időben a Szent István Rádió is közvetíti a budapest-városmajori Jézus Szíve-templomból.

AZ ANGYALFÖLDI SZENT MIHÁLY PLÉBÁNIÁN LEHETŐSÉG VAN MÁR SZÓRÓURNÁS TEMETÉSRE IS!

A hamvak egyházi szertartás keretében történő elhelyezése **egyszeri díj ellenében történik, sírhelymegváltási díjjal a továbbiakban nem kell számolni.**

ELÉRHETŐSÉGEK:

1131 Budapest, Babér utca 17/B • **06 1 350 6371** (irodaidőben hívható: *kedd, csütörtök: 15:30–18:30, szerda: 9–12 óráig*)
plebania@santemihaly.hu • **santemihaly.hu**

ANGYALFÖLDI
SZENT MIHÁLY PLÉBÁNIA

A hirdetések tartalmáért és azok valódiságáért a hirdető vállal felelősséget.

Ünnepi üzenetküldő

Köszöntse szeretteit az *Új Ember* hasábjain!

Üzenjen névnap, születésnap, házassági évforduló alkalmából, küldje meg gratulációját gyermek születéséhez, sikeres vizsgához vagy más örömteli pillanathoz!

Rövid üzenetében adja meg az ünnepelt nevét és a települést, ahol él az aprohirdetes@ujember.hu címre.

Levelében, kérjük, adja meg a pontos nevet és címet, melyre kiállíthatjuk számlánkat.

Egy üzenet díja 3000 Ft, amit átutalással vagy csekken tud befizetni, a befizetés beérkezése után sorait legközelebbi lapszámunkban megjelentetjük.

Ünnepeljen velünk – várjuk jelentkezését!

Az *Új Ember* Könyvesbolt akciója

Új Ember Kalendárium
890 Ft helyett 590 Ft

Új Ember Zsebnaptár
740 Ft helyett 590 Ft

Az akció időtartama: 2021. február 1–28.

A kiadványok megvásárolhatók az Új Ember Könyvesboltban (1053 Budapest, Ferenciek tere 7–8.), valamint webáruházunkban: bolt.ujember.hu

„A jó harcot megharcoltam,
a pályát végigfutottam,
a hitemet megtartottam.”
2Tim 4,7

Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy édesapánk,

Dr. Michaletzky Vilmos

2021. január 29-én,
életének 102. évében elhunyt.

Ravatalozása és búcsúztatása szűk családi körben történik, 2021. február 19-én. A megboldogult lelki üdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot 2021. február 20-án 15 órakor mutatjuk be a Piarista kápolnában (1052 Budapest, Piarista utca 1.). Gyászolják: Gábor, György, Géza, Sándor, Ágnes – gyermekei, sógornője, menyei, veje, unokái, dédunokái és a kiterjedt rokonság.
Részvétnyilvánítás: 1055 Budapest, Szent István krt. 1. E-mail: mich.gabor49@gmail.com

ÜZENETKÜLDŐ

Dupla köszöntő – Isten éltesse születésnapja alkalmából *Klári mamát* (Széles Jánosné) Balassagyarmaton és *Nagyapát* (Csányi Szilveszter) Budapesten! A Jó-isten tartsa meg őket egészségben, szeretetben, családjuk örömeire.

KÖNYV

VALLÁSOS KÖNYVEK rendelhetőek a Jó Angyalnál! T.: 06/20-775-2453, www.joangyal.hu

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átveszünk. Budapest VI. kerület, Andrásy út 16. T.: 06/1-266-4154 – nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra között.

TÁRSKERESŐ

43 ÉVES, vállalkozó férfi családalapítás céljából szívesen megismerkedne intelligens, dekoratív, sokoldalú, keresztény, katolikus értékrendű hölgygel, 22–42 éves kor között. Fényképes választát e-mailben várom: 77nemeth.laszlo@gmail.com

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

Keressen minket a Facebookon is!

Kiadja a Magyar Kurír
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán és a Digitalstandon

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • **Ügyvezető:** Tolonics Gergely
ISSN 0133-1205

KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG
ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
LAPZÁRTA: 2021. FEBRUÁR 8.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István

Lapszerkesztő: Baranyai Béla • **Lapszerkesztő-helyettes:** Körössi László
Szerkesztőség: Agónás Szonja, Benke Zsuzsa, Bodnár Dániel, Bókay László, Borsodi Henrietta, Fabián Attila, Gáts Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet, Verestői Nárcisz

Olvasószerkesztő: Kodtek Bernadett
Korrekktor: Mester Zsolt • **Tördelés:** Mészáros Ákos
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.
Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933
www.ujember.hu • e-mail: ujember@ujember.hu

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu

Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu

Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:

+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3790; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu
Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén.
Egyéni egy példányos előfizetés belföldről negyedévre: 4050 Ft, fél évre: 8100 Ft, egy évre: 16 200 Ft.
Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Mit jelent apának lenni a Biblia szerint? (1.)

Ferenc pápa 2020. december 8-án, a szeplőtelen fogantatás ünnepén Szent József-évet hirdetett. Ádám Miklós biblikust, az Esztergomi Hittudományi Főiskola oktatóját arra kértük, tekintsen végig a Szentírásón, és mutasson rá, mi jellemző az apaságra általánosságban, illetve az egyes bibliai személyek életében. A sorozat első részét adjuk közre.

Az apaság a Bibliában meglehetősen fontos gondolatkör. Persze vannak benne lényegesebb, alapvetőbb kérdések is, de azt talán nem túlzás kijelenteni, hogy az apaság gondolatköre a vezérfonalak egyikeként húzódik meg a háttérben. A szövegek helyes megértésében mindenesetre fontos koordinátatengely. Meg merem kockáztatni, hogy miközben mi az anyai, női aspektusokat olykor hajlamosak vagyunk túlhangsúlyozni (Mária Istenanya, József pedig „a jó öreg hogyishívják”), a Szentírás korának, szerzőinek gondolkodásában alapvetőbb szerepet tölt be az apa, az apaság.

Persze ahogyan korábban említettem, nem a felszínen, nem a kimondott szavak horizontján, hanem a háttérben. De ezekre a háttéradottságokra is érdemes odafigyelni, már csak azért is, mert a vallásunk szíve közepe nem az, amit csinálni kell, hanem az, ami van. A „kell” majd ebből következik.

Az apaság kérdésköre a „van” halmazába tartozik. Már csak a teljesebb megértés miatt is célszerű annak a koordináta-rendszernek, annak a háttérnek a legalább vázlatos felrajzolása, amiben az egyes szövegek természetük szerint jól érzik magukat. Az apaság gondolatköre pedig ennek a háttérnek egy fontos eleme. Persze nem abban az értelemben, ahogyan mi ma értjük az apaságot. Amikor mi beszélünk az apaságról, az ókori Közel-Kelethez képest jelentősen leszűkített értelemben használjuk ezt a fogalmat. Apa leginkább valamely gyereknek vagy gyerekeknek a

hímnemű szülője. Még a közmondásainkban sem nagyon kerül elő, és átvitt értelme sem igen van.

Ezzel szemben a Bibliában az apaság széles jelentéstartalommal bír. A héber szó (’ab) értelemszerűen jelent apát, de nagyapát is. Ugyanez a szó jelöli egy törzs vagy egy nép őst is. Izrael fiainak, amikor az első zsenget hozzák, azt kell mondaniuk: „apám vándorló arámi volt”. De hívhatják egy terület felügyelőjét is a terület apjának. Esetenként apának neveznek idős embereket, tanárt, prófétát, papot, férjet, tanácsadót vagy egyszerűen azt, akiben megbíznak. A család gondolatát a következő kifejezéssel adja vissza a héber nyelv: az apa háza. Isten, amikor Jóbbal vitatkozik, közvetett módon az eső apjának hívja magát. Már az ugariti nyelvben is találunk olyan kijelentést, mely szerint Isten az emberi nem apja. De Isten apja Izraelnek, apja mindenkinek és apja a királynak. Apja az árváknak és a szegényeknek is.

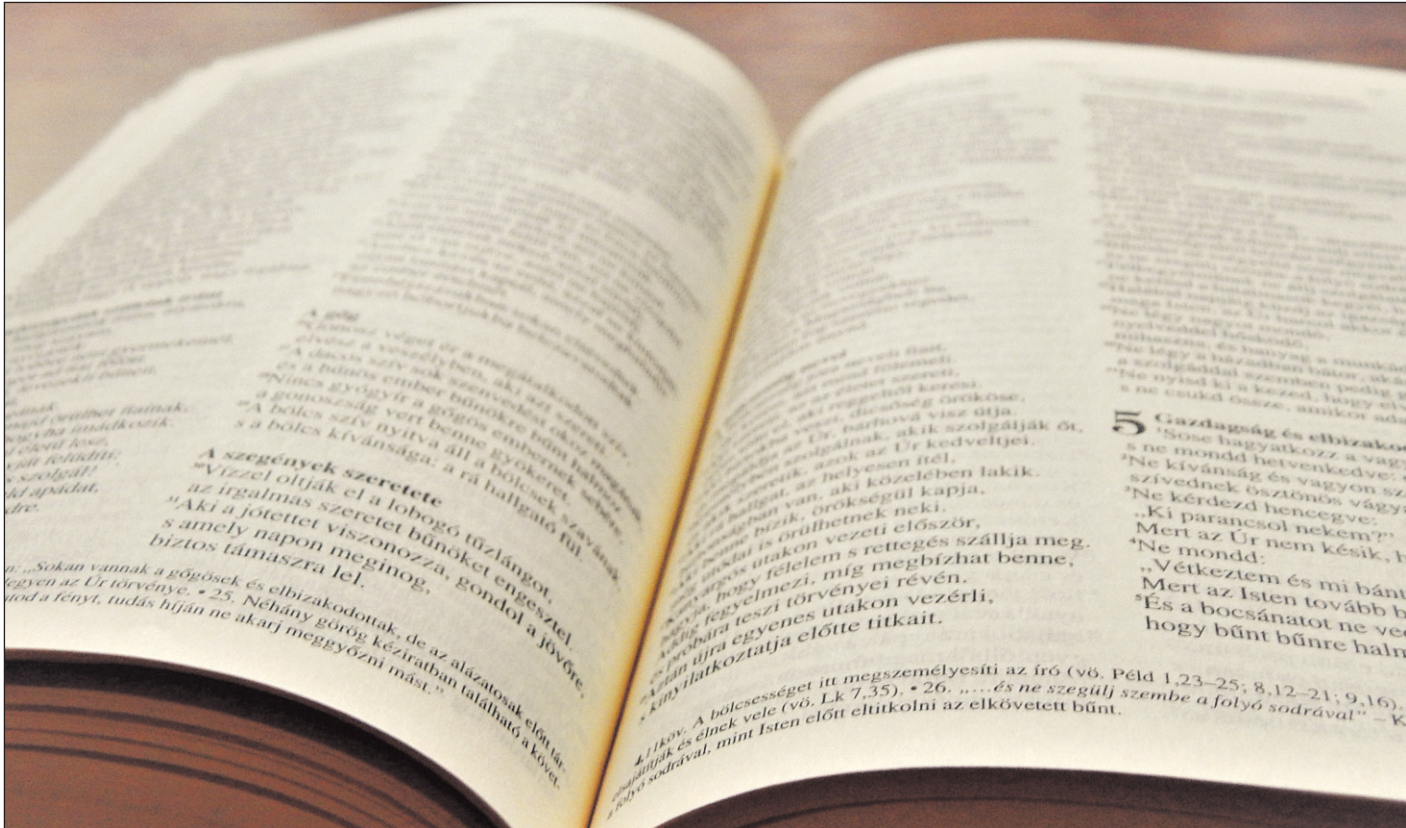
Egy család, egy törzs, egy nemzet az őse mint „apja” nevével jellemzi magát. Ennek nagy jelentősége van. Az én vezetőknem Ádám, de ha fegyvert fognának a homlokomhoz, akkor sem tudnám megmondani, ki is volt pontosan az első Ádám a családfámban. Ennek az én életemben nincs igazán jelentősége. Semmilyen módon nem határozza meg az identitásomat. Az ókori Közel-Keleten a helyzet egészen más. Emlékezzünk arra, hogy a zsidók a Jézussal folytatott viták során egy alkalommal azzal érvel-

nek, hogy „Ábrahám a mi atyánk”. De ha valaki veszi magának a bátorságot, és nélkül elolvasni a Bibliában szereplő családfákat, egészen pontosan a Teremtés könyvének kezdetén találhatók, az megfigyelheti, mennyire nem

Ter 2,4-ben.) A környező népek teremtéselbeszéléseiben az istenektől származik a város, ahol rend van (szemben a városfalakon kívüli világgal, ahol a káosz az úr), és tőlük való a királyság intézménye, amely az istenek születése

leség mögött pedig emberek állnak. Ősatyák, akik identitást és karakterjegyeket adnak egy-egy csoportnak. A kánaánita népek alárendeltségének oka Noé Kám nevű fiának vétke. Ozeás kénytelen figyelmeztetni a népet, hogy bizony

És ez csak néhány szempont abban a kérdéskörben, mit is jelent apának lenni a Bibliában. (Természetesen nem a koncepció szolgai átvételét próbálom propagálni, hanem csupán gondolatokat ébreszteni.) Az mindenesetre

mindegy, hogy ki kitől származik.

A családfáknak nem csak helykitöltő szerepük van. (Ahogyan egyszer az öcsém megjegyezte a *Nyomorultak* olvasása közben, éppen belemerülve a párizsi csatornak – legalábbis *Hugo* szerint – varázslatos világának finoman szólva is kimerítően részletes beszámolójába: „teljesen biztos, hogy karakterre fizettek neki”). Az ókori Közel-Keleten a teremtéselbeszélései gyakran családfákkal kezdődnek, amennyiben az istenek származása, születése és szülései adják meg a kozmogónia rendjét. (A papi szerző az ég és a föld családfájáról beszél a

után az egyetlen valódi történelem. Ilyenformán a Biblia teremtéselbeszélése szerint a világ a város, hiszen a teremtéskor az egész világban rend van, és az emberiség a király, akinek a családfája jelenti a történelem menetét. A családfája egyúttal Isten áldása hatékonyságának bizonyítéka, hiszen az áldás célja maga a termékenység, amely által az ember betölti a világot, „élettel tölti meg a semmi sivatagát”.

A betöltés egyre gazdagodó sokféleséget is jelent. „Isten a diverzitást preferálja az uniformizáló egységgel szemben”, ahogyan a bábéli torony történetéből kiderül. A sokfé-

olyan rettenetesen nem különbözik Jákobtól, akinek fontos karakterjegye volt, hogy nem feltétlenül részesítette előnyben az egyenes utakat. (Röviden megfogalmazva család volt.) De Jézus esetében is halatlan jelentősége van annak, hogy ő „Dávid fia, Ábrahám fia”. Vagyis a választott nép tagja, és annak a leszármazottja, akinek Isten megígérte, hogy a családjából születik majd a Megváltó. Ezek nem önkényesen megválasztott kritériumok. Izrael hite szerint Dávid olyan örökséget hagy a családjára, amely örökség teszi képessé annak valamely tagját, hogy a Messiássá „válhasson”.

látszik, hogy az apa hatása és éppen emiatt a felelőssége sem elhanyagolható. Isten a „(k)egyelmét megtartja ezek számára, (...) hanem az atyák vétkeit számonkéri fiaiktól és unokáiktól harmad- és negyedikig.” (Ez egyébként valószínűleg azt jelenti, hogy az apa bűnének hatása van mindazokra, akik egy háztartásban élnek vele, ami valójában három, legfőljebb négy generáció.) Van, lehet ma egyáltalán ilyen vagy akár csak megközelítőleg hasonló hatása egy apának legalább a saját családjára? Kell egyáltalán? Mi egy apa öröksége, vallási öröksége a családjá számára?

Az arab katolikus Margaret Karram a Fokoláre mozgalom új elnöke

Margaret Karramot választották a Fokoláre mozgalom harmadik elnökévé az alapító, Chiara Lubich, majd Maria Voce után, akinek éppen most járt le a mandátuma. A választást január 31-én tartották.

Margaret Karram a Fokoláre általános nagygyűlésén a szavazatok több mint kétharmadát kapta meg, így ő lett a mozgalom új elnöke. A leköszönő Maria Voce tizenkét évig, két cikluson keresztül látta el ezt a feladatot. A nagygyűlés 359 résztvevője a Fokoláre mozgalom tagjait képviseli a világ minden tájáról.

Margaret Karram ötvennyolc éves, arab katolikus keresztény, Háifában született. Los Angelesben (USA) a héber egyetemen hebraisztikából szerzett diplomát. A Fokoláre mozgalomban több felelős tisztséget töltött be Los Angelesben, majd Jeruzsálemben. Különböző szervezetekben és tanácsokban – többek között a Vallásközi Párbeszéd Püspöki Tanácsában, a Szentföldi Katolikusok Gyűlésében és az

Izraeli Vallásközi Koordináló Tanácsban – dolgozott a monoteista vallások közötti párbeszéd előmozdításáért. Tizennégy éven át a jeruzsálemi olasz konzulátus munkatársa volt.

2014 óta a Fokoláre mozgalom nemzetközi központjának tanácsosa Olaszország és Albánia ügyeiben, valamint társfelelőse a katolikus egyházi mozgalmakkal és közösségekkel folytatott párbeszédnek.

Arab, héber, olasz és angol nyelven beszél. 2013-ban a kiengesztelő ügyének szolgálataért Mount Zion-díjjal tüntették ki *Yisca Harani* zsidó tudóssal és kutatóval együtt, a különböző kultúrák és vallások közötti dialógus előmozdításáért. 2016-ban nemzetközi Szent Rita-díjjal ismerték el, mert a hétköznapi életből kiindulva segítette az izraeli és a palesztin keresztények, zsidók és muszlimok kapcsolatának jobbítását.

Megválasztása 2021. január 31-én történt, a kinevezése pedig a Fokoláre mozgalom általános statútumainak előírása szerint A Világiak, a Család és az Élet Kongregációjának megerősítése után, február 1-jén.

A szentszéki dokumentumban azt kívánják, hogy az új elnök „hűség-gel, szolgáló lellekkel és egyházas érzülettel lássa el feladatát a mű tagjai és az egyetemes Egyház javára”.

Az általános nagygyűlés feladata a társelnök megválasztása is, amelyre február 1-jén került sor. A tanácsosokat február 4-én választották meg.

*

A Fokoláre mozgalom elnökének feladatai:

A mozgalom általános statútumai szerint az elnököt a megszentelt örökfogadalmas fokolarinák közül választják, így mindig nő. Az elnök „a mozgalom egységének jele”, képviseli a 182 országban jelen lévő szervezet tagjainak vallási, kulturális, szociális és földrajzi sokféleségét. A fokolarinák valamennyien a ma-

gukének érzik az alapító, Chiara Lubich evangéliumból származó testvériségüzenetét: „Atyám, legyenek mindnyájan egy” (Jn 17,21).

Sok feladat és kihívás vár Margaret Karramra a következő években: ő lesz a felelős az egész világra kiterjedő Fokoláre mozgalom vezetéséért és irányításáért. A szervezet egyaránt foglalkozik a helyi és a globális problémákkal, napjainkban például a járvánnyal kapcsolatos kérdésekkel is. A statútumok azt is leírják, hogy milyen stílus jellemezze az elnök munkálkodását: „Elnöklése mindenekelőtt a szeretet elnöklése lesz, mert elsőként kell szeretnie, azaz szolgálnia tulajdon testvéreit, Jézus szavaira emlékezve: »ha valaki közületek első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgálja« (Mk 10,44).”

Az elnök elsődlegesen arra kötelezi el magát, hogy hidakat épít az emberek között, hírvivője lesz a Fokoláre mozgalom lelkiiségének, s készen áll arra, hogy ezt akár az élete árán is megélessen és terjessze, ahogyan azt a statútumok előírják.

Forrás és fotó: Fokoláre mozgalom

Ki kell törni a punnyadtságból

Beszélgetés Kovács Zoltán kisteleki káplánnal a lélek erőforrásairól

Kovács Zoltán Kisteleken, a Szent István Király Plébánián szolgál. A 2018-ban szentelt, fiatal pap életének olyan természetes része a sport, mint az evés vagy az alvás. Megtapasztalta ugyanis, hogy tettekretevé, életerő fakad a mozgásból. A plébánián beszélgettünk.

Gyerekkorára vezethető vissza a mozgás szeretete? Erre nevelték?

– Egyáltalán nem. A családkban senki nem élt különösebben sportos életet. Ha időnként kirándultunk, akkor persze felsétáltunk egy hegyre a várhoz, ha éppen úgy alakult, de egész napos túrára például sosem mentünk. A középiskolában kezdtem ráérezni a rendszeres mozgás örömére. Később pedig, amikor a szemináriumban meg erősödött az önismeretem, elhatároztam, hogy az élettem részévé teszem a rendszeres mozgást.

Miért éppen a futást választotta a mozgásformák közül?

– Diákként a kosárlabda volt az én sportom. Társasági ember vagyok, és ebben a sportágban egyszerre élheti meg az ember a mozgás örömeit és a közösségi együttlétet. Szerettem a csapatban játszani, és jól is ment, a középiskolai bajnokságban harmadikok lettünk megyei szinten. A futás akkor még csak kiegészítő mozgásforma volt számomra, azért futottam, hogy meglegyen az erőnlétem a kosármecsekhez. A szemináriumban volt egy konditermünk, benne egy futópad, amit rendszeresen használtam. Csapat-sportnak akkoriban a foci adódott, ebben a sportágban is fontos a futás, hogy az ember bírja szusszal az edzéseket és a mérkőzéseket. Emellett szeretek gyalogolni – zárandoklatokat tenni – és úszni is. A futás számomra az enidő lehetősége. Mivel alapvetően közösségi ember vagyok, közösségi hivatásban élek, ezért fontos számomra, hogy legyenek olyan időszakok, amikor magamban lehetek.

Mi a célja a futással?

– Nem törekszem különösebb eredményekre, az életmódommal sem lenne összeegyeztethető a versenyekre való felkészülés, speciális étrenddel, izomfejlesztéssel. Ráadásul a nagyobb futóversenyek mindig vasárnap vannak, hiszen az emberek akkor érnek rá. Mi, papok viszont ilyenkor szolgálatban vagyunk. Azért időnként, ha tudok, részt veszek egy-egy versenyen. Hetente kétszer tíz kilométert szoktam futni. Általában a szomszéd településre, Balástyára futok át Kistelekről, vagy a városban teszek egy nagyobb kört. A bicikliúton futok. A teljesítményem nem kiemelkedő, olyan, ami jól összeegyeztethető az életformámmal.

Miért vált ilyen fontosá az életében a rendszeres mozgás?

– Ha az ember nem mozog, akkor stresszesebb, és lassabban forog az agya. A szemináriumban különösen éreztem, milyen nagy szükségem van a

fizikai aktivitásra. Általában hét-nyolc órát tanultunk egy helyben ülve, amikor pedig egy-egy nagyobb szigorlatra készültünk, volt, hogy két hétig más sem csináltunk, csak a könyvek fölött ültünk. Futás nélkül ezt nem tudtam volna végigcsinálni. És böjt nélkül sem. „Plenus venter non studet libenter” – teli hassal, hurka-kolbász után senki ne üljön le tanulni. A szellemi teljesítőképességemet úgy tudtam szinten tartani, hogy rendszeresítettem az életemben a futást. Ha másképp nem, legalább a futópadon edzettem, magam elé tettem a jegyzetemet, és futás közben is tanultam.

Mit ad Önnek a futás?

– Kikapcsolódást jelent; ilyenkor kiszaladok a gondolataim közül. Utána pedig testileg-lelkileg felfrissülve tudom belevetni magam a feladataimba. Életerő fakad a mozgásból. Aki sportol, az érzi, hogy jó a testében lennie, örömmel tölti el, hogy hasz-

tudnak eljárni a templomba, elviszem hozzájuk a szentségeket. Az esték a közösségi életéről szólnak. Pénteken és néha szombaton is sok időt töltök a helyi fiatalokkal, a szentségimádás, az adoratio után teázunk, beszélgetünk. Imacsoportokat indítottam a plébániákon, és én is eljárók egy szegedi közösségbe, ez sokat jelent nekem, segítséget, lelki támaszt ad. Mindez persze a járvány előtti időkre érvényes időbeosztásom, most sok szempontból más a helyzet. Nem tudjuk megtartani a közösségi alkalmakat. De így

hagyjam a nap addigi részét. Utána az imádság is minőségibb. A futás olyan nekem, mint egy resetgomb. Újraindít, vitalitással tölt el, oldja a munkával járó stresszt, és aludni is jobban tudok utána. Úgy tapasztalom, hogy a mozgástól az emberben erősödik a tettekretevé. Ki kell lépni a punnyadtságból, és megszokszorozódik az ember ereje. Olyan ez, mint amikor valaki már benne van mosogatásban, ha ilyenkor adnak neki még két poharat, azt is szívesen előlbi. Ha az ember ellene mond a kényelemnek,

kérdése az egész. Egyszerűen úgy kell döntenie, hogy hazamegyek, felveszem a futócipőt, és elindulok. A többi már megy magától, és utána még a pihenés is jobban esik.

A fizikai erőpróbák teljesítéséhez szükség van egy bizonyos állóképességre, de fejben is rendben kell lenni.

– Az ember akkor tapasztalja meg, hogy mennyire így van ez, amikor egy nagyobb kihívásra

vállalkozik. Múlt vasárnap például egy barátommal elindultunk Pálosszentkútra, egy huszonnyolc kilométer hosszú gyalogos zárandoklatra. Nagy szükség van az összeszedettségre, amikor az ember már nyolc órája gyalogol, fáj a lába, tanyák között visz az útja, sötétedik, kóbor kutyák jöhetnek szembe, és hátravan még négy kilométer. Ilyenkor kell az akarat és az elhatározás, hogy bár jó lenne pihenni, gyönyörködni a tájban, mégis megyek tovább, különben nem érek célba, és az az egész napomat beárnyékolná. Egyszer előfordult, hogy majdnem lekéstem a visszaúthoz kiszemelt buszt. Huszonöt kilométer volt már mögöttem, és még négy-öt kilométert kellett megtennem a buszmegállóig. Az lazán egy óra, de nekem csak negyven percem volt, mert rosszul mértem fel, mennyi időre lesz szükségem. Így futnom kellett. Se kedvem, se erőm nem volt hozzá az egész napos gyaloglás után, de nem volt más választásom, különben lekésem a buszt, és nem jutok haza. Hiába fáj a lábam, nem állhattam meg, erőm kellett vennem magamon. Ahhoz, hogy az ember képes legyen túljutni a fizikai korlátain, nagy lelkiere van szüksége. Tudnia kell, mi a célja, és akarnia kell. A sport megtanít arra, hogy milyen fontos tisztában lennünk a céljainkkal. Ha nem tudom, mit akarok az élettől, milyen hivatásra, milyen társra vágyom, akkor hogyan lesz erőm tenni érte? Honnan lesz hozzá motivációm?

Szokott beszélgetni híveivel a mozgás fontosságáról?

– Amikor valaki lelki problémával keres meg, arról panaszkodik, hogy nem hallja a Jóisten szavát, vagy egyszerűen úgy érzi, hogy kétségei vannak, azt szoktam javasolni, hogy aludjon egy jót, és mozgogja ki magát, így levezetheti a felgyülemlett stresszt. A kegyelem a természetre épít. Ha az ember jól érzi magát a testében, nyitottabbá válik Istenre is. Nagyon hasznos a sétáló ima, amikor az ember járja az utat, és közben mondja a rózsafüzért. A lelkivezetés során gyakran tapasztalom, hogy igazából a stressz levezetésére van szükségük az embereknek. Régi igazság, hogy ép testben ép lélek. Egyáltalán nem biztos, hogy rosszul áll

az imádsághoz, aki úgy érzi, hogy elhagyta az Isten. Lehet, hogy egyszerűen nem alszik és nem mozog eleget.

Az iskolában a gyerekek mennyire kaphatók a sportolásra?

– Sokszor kérik hittanórán, hogy menjünk focizni. Télen pedig hógolyózni, csúszkálni vágnak. Ha megígérem nekik, hogy kimegyünk, rögtön motiváltabbá válnak, olyanok, mint a kisangyal, és végigdolgoznak egy bő félórát, hogy utána tíz percet focizhassanak. Ha egy új sportot vagy mozgásformát tanítok nekik, arra mindig nagyon nyitottak. Amikor tizenhat éves voltam, bekerültem egy amerikai fiatalokból álló közösségbe, és elvittek a balatoni táborukba. Akkor kezdtem komolyabban hinni Jézusban. Közöttük tanultam meg az amerikai focit, és megszerettem a frizbit is. Nostalgikus élmény számomra együtt játszani a gyerekekkel, ez mindig felébreszti bennem annak a balatoni

”

A lelkivezetés során gyakran tapasztalom, hogy igazából a stressz levezetésére van szükségük az embereknek. Régi igazság, hogy ép testben ép lélek. Egyáltalán nem biztos, hogy rosszul áll az imádsághoz, aki úgy érzi, hogy elhagyta az Isten. Lehet, hogy egyszerűen nem alszik és nem mozog eleget

nyárnak az emléket és azt az érzést, hogy milyen jó volt rátalálni Istenre.

Búcsúzóul megmutatja, hogyan indul útnak?

– Persze, akkor most jöhet a tréningnadrág! A koronavírus-járvány előtt mindig késő este futottam. Most 7 óra körül el tudok indulni, így 8-ra visszaérek. Ha úgy érzem, hogy még nem volt elég a mozgásból, akkor később ugorkötelezek. Itt, vidéken az emberek korán kelnek, és korán is fekszenek, így este már senkivel nem szoktam találkozni futás közben. A plébánia a főtéren van. Kistelek különlegessége ez a tér. A polgármester, aki maga is építész, az Ybl-díjas Palánkai Tibort kérte fel tervezésre. A tér stílusa, egységes arculata meghatározza az egész belváros képét. Ez a település központja, ahol a fontos közösségi események történnek. Itt van a templom, a plébánia, az iskola, a piac. Itt melegek be, és itt fejezem be a futást „a miseizmok nyújtásával”.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

